

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

NACIONALINĖS TURIZMO PLĖTROS PROGRAMOS VYKDYMO
VERTINIMAS

2006
Vilnius

**Ataskaita parengta vykdant
Valstybės kontrolės 2005-03-09
pavedimą Nr. 2020-5**

**Valstybės kontrolės 2-ojo
audito departamento direktorė
Z. Valatkienė**

Ataskaitą parengė Valstybės
kontrolės valstybinių auditorių darbo
grupė:
Rita Buidovienė (grupės vadovė)
Renata Vaitulionienė
Vaida Barizienė

Su ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto
puslapyje
www.vkontrole.lt

TURINYS	
Santrauka	3
Įžanga.....	5
Audito objektas, subjektas ir tikslas.....	6
Audito procesas.....	7
Audito rezultatai.....	8
1. Nacionalinės turizmo plėtros programos įgyvendinimo rezultatų vertinimas.....	8
1.1. Programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai.....	8
1.2. Programos koordinavimo ir atsakomybės už Programos uždavinių įgyvendinimo priemonių vykdymą vertinimas.....	10
2. Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimo vertinimas.....	14
2.1. Turizmo plėtros projektų poreikio planavimas...	14
2.2. Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimas.....	16
2.3. Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimo vertinimo stebėseną.....	20
3. Departamento Turizmo rinkodaros plano priemonių įvykdymo vertinimas.....	22
3.1. Lietuvos turizmo fondo veikla ir jos finansavimo šaltiniai.....	22
3.2. Pagrindiniai parodų organizavimo aspektai ir parodų organizavimo tvarkos ypatumai.....	26
Rekomendacijos.....	31
1 priedas.....	33
2 priedas.....	34
3 priedas.....	36

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA NACIONALINĖS TURIZMO PLĖTROS PROGRAMOS VYKDYMO VERTINIMAS

2006 m. rugsėjo 21 d. Nr. 2020-5-19
Vilnius

SANTRAUKA

Turizmo plėtotė yra vienas iš efektyviausių būdų supažindinti kitų šalių visuomenę su Lietuvos valstybe, kalba, kultūra, gamta, istorija. Geras valstybės, kaip kultūringo krašto, įvaizdis labai palengvina tarptautinę integraciją. Dar nesuformuotas Lietuvos, kaip turizmui patrauklios šalies, įvaizdis paskatino Valstybės kontrolę atlikti Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos valstybinį veiklos auditą.

Audito tikslas – įvertinti Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos įgyvendinimo priemonių vykdymą rezultatyvumo požiūriu.

Auditas atliktas Valstybiniame turizmo departamente prie Ūkio ministerijos, kuris yra pagrindinis šios Programos vykdytojas ir vienas iš Programos koordinatorių. Kitu audito subjektu pasirinkome viešąją įstaigą – Lietuvos turizmo fondą, kurios steigėjas ir dalininkas yra Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos. Ši viešoji įstaiga įgyvendina Departamento parengtas Lietuvos turizmo rinkodaros plano priemones, įtrauktas į Nacionalinės turizmo plėtros programos priemones.

Audito metu vertinome:

- Nacionalinės turizmo plėtros programos uždavinių įgyvendinimo rezultatus;
- Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimą;
- Valstybinio turizmo departamento Turizmo rinkodaros plano priemonių vykdymą.

Audito metu nustatyta:

Pasirinkti Nacionalinės turizmo plėtros programos numatytų uždavinių kai kurie kiekybiniai vertinimo kriterijai nesuteikia teisingos ir patikimos informacijos apie Programos įgyvendinimo rezultatus. Departamentas neturi pakankamai statistinių duomenų, koks jo veiklos indėlis į šiuos rezultatus ir kaip turizmo plėtros rodiklių pagerėjimą lėmė vykdoma Nacionalinė turizmo plėtros programa. Departamentas nepakankamai koordinavo ir kontroliavo Programos priemonių įvykdymą, nerinko informacijos apie tarpinstitucinės programos priemonių vykdymą iš kitų dalyvaujančių institucijų

pagal Strateginio planavimo metodiką. Nepakankamai reglamentuota ir dalyvaujančių institucijų atsakomybė ir atsiskaitymas už Programos priemonių vykdymą.

Departamentas teikė ataskaitas apie parengtas turizmo plėtros galimybių studijas, tačiau nevykdė jų įgyvendinimo stebėsenos ir dėl to neužtikrino galimybių studijų efektyvios įgyvendinimo priežiūros ir Programos lėšų joms parengti rezultatyvaus panaudojimo. Departamento užsakymu parengtos regionų turizmo plėtros studijos, kurioms išleista 168,2 tūkst. Lt Programos lėšų, liko beveik neįgyvendintos. Išanalizavus 13 savivaldybių duomenis apie joms parengtose galimybių studijose pasiūlytą turizmo plėtros priemonių įgyvendinimą nustatyta, kad įgyvendinta apie 33 proc. numatytų priemonių. Studijų priemonių vykdymą riboja savivaldybių finansinės galimybės, didelė konkurencija, ilgas ES struktūrinių fondų paraiškų vertinimo laikotarpis, taip pat ne visose savivaldybių administracijose yra darbuotojų, atsakingų už turizmą, nepakankama savivaldybėse dirbančių darbuotojų iniciatyva. Departamente neparengta savivaldybių atrankos sistema ir nenustatyti kriterijai, pagal kuriuos atrinktoms savivaldybėms būtų rengiamos turizmo plėtros galimybių studijos.

Viešoji įstaiga Lietuvos turizmo fondas yra netiesioginis Nacionalinės turizmo plėtros programos priemonių vykdytojas ir, įgyvendindamas šias priemones, 2004 m. panaudojo 71,6 proc., 2005 m. – 47,8 proc. Programai skirtų biudžeto asignavimų. Priežiūros taryba, vykdydama Fondo veiklos priežiūrą, pagal savo kompetenciją apsiriboja tik veiklos trūkumų konstatavimu ir negali daryti tiesioginės įtakos Fondo priimamiems sprendimams. Fondo steigėjas (Departamentas) neatsižvelgė į pateiktus Priežiūros tarybos siūlymus ir neužtikrino efektyvios Fondo veiklos kontrolės. Lietuvos turizmo fondas, pristatydamas Lietuvos turizmo galimybes tarptautinėse turizmo parodose, nepakankamai pritraukia privataus kapitalo lėšų, taip pat nėra pakankamai efektyvi ir vieša parodų dalyvių informavimo ir atrankos sistema.

Auditoriai, atsižvelgdami į audito metu padarytą pažangą, administruojant ir vykdant Nacionalinę turizmo plėtros programą, pasiūlė, rengiant Nacionalinę turizmo plėtros 2007–2010 metų programą, įvertinti 2003–2006 metais vykdytos Programos rezultatų įtaką turizmo plėtrai, nustatytus Programos koordinavimo ir kontrolės trūkumus ir paskirti vieną instituciją, atsakingą už šios Programos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymo koordinavimą, kontrolę ir vertinimą. Valstybiniam turizmo departamentui pasiūlyta nustatyti tokius Programos vykdymo vertinimo kriterijus, kurie suteiktų teisingą ir patikimą informaciją apie Programos įgyvendinimo rezultatus, įvertinti jau parengtą turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimo lygį ir išanalizuoti jų tolesnio įgyvendinimo galimybes, užtikrinti, kad būtų pašalinti nustatyti Viešosios įstaigos Lietuvos turizmo fondo veiklos trūkumai ir vykdyti šios įstaigos vykdomų funkcijų priežiūrą ir lėšų naudojimo kontrolę.

Viešajai įstaigai Lietuvos turizmo fondui pasiūlyta numatyti priemones nustatytiems veiklos trūkumams pašalinti ir užtikrinti turizmo parodų organizavimo proceso viešumą.

ĮŽANGA

Turizmas yra viena iš didžiausių galimybių išsaugoti ir plėtoti šalies ir atskirų regionų kultūrinį savitumą, panaudojant gausius šalies kultūros ir gamtos išteklius. Turizmo paslaugų sričiai priskiriamos kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, informacijos teikimo, pramogų, nuomos ir kitos paslaugos, reikalingos turistų poreikiams tenkinti.

Daugelyje pasaulio šalių turizmas yra pripažintas viena iš svarbiausių ūkio šakų. Remiantis Pasaulio turizmo organizacijos analize, 83 proc. pasaulio šalių turizmas yra vienas iš penkių pajamas teikiančių sektorių ir 38 proc. pasaulio šalių pagrindinis užsienio valiutos šaltinis. Gerėjanti ekonominė situacija ir augantis visuomenės gyvenimo lygis Lietuvoje taip pat sudaro palankias sąlygas turizmo plėtrai. Šalies tarptautinė integracija sudaro palankias galimybes turizmo verslui ir turizmo paslaugų sektoriui plėsti.

Bet kokia turizmo forma ir turistų tikslai neatsiejami nuo turizmo išteklių, kurie sukuria turizmo produktus pažintiniam, poilsiniam ir kitokiam turizmui vystyti. Naujų turizmo centrų ir produktų kūrimas turi dideles perspektyvas, tačiau būtina aktyviau spręsti kultūros ir gamtos objektų parengimo lankymui ir pritaikymo turizmo infrastruktūrai klausimus, remiantis trim pagrindiniais principais: *Išsaugojimu, Panaudojimu, Propagavimu*.

Lietuvos turizmo plėtros politika suformuota ir pateikta Lietuvos ūkio (ekonominės) plėtros iki 2015 metų ilgalaikėje strategijoje¹. Joje nurodyta, kad turizmo plėtros tikslai bendroje šalies ūkio struktūroje turi įtakos ir glaudžiai siejasi su kitų ūkio šakų strategijomis, jose numatytais veiksniais ir priemonėmis. Turizmo plėtra siejasi su tokiais valstybės veiklos sektoriais kaip aplinkos apsaugos, transporto, žemės ūkio, integracijos į ES, regionų, smulkaus ir vidutinio verslo plėtra. Taigi dalis turizmo plėtros funkcijų tiesiogiai ar netiesiogiai patenka į daugelio ministerijų, kitų institucijų kompetencijos sritį. Veiksminga turizmo plėtra galima tik esant subalansuotai visų lygių organizacinei struktūrai ir tvirtiems koordinavimo ryšiams. Plėtros priemonių vykdymas ir koordinavimas turėtų būti užtikrinamas, remiantis Nacionaline turizmo plėtros programa. Iki 2004 metų buvo parengtos ir vykdomos dvi programos:

- Pirmoji Nacionalinės turizmo plėtros programa ir jos įgyvendinimo 1994–2000 metais priemonės²;
- Antroji Nacionalinė turizmo plėtros programa³ ir Nacionalinės turizmo plėtros programos įgyvendinimo 2000–2002 metų priemonės (iš viso 42, iš kurių visiškai ar iš dalies buvo įgyvendinta 40 priemonių)⁴.

¹ Pritarta LR Vyriausybės 2002-06-12 nutarimu Nr. 853 „Dėl Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos“

² Pritarta LR Vyriausybės 1994-04-27 nutarimu Nr. 318 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtojimo programos įgyvendinimo priemonių“

³ Patvirtinta LR Seimo 1999-07-01 nutarimu Nr. VIII-1284 „Dėl nacionalinės turizmo plėtros programos“

⁴ Patvirtinta LR Vyriausybės 2000-04-10 nutarimu Nr. 408 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros programos įgyvendinimo 2000–2002 metų priemonių“

- Trečioje Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programoje⁵ daugiausiai dėmesio buvo numatyta skirti turizmo plėtros planavimui, kokybės gerinimui, turizmo žmogiškųjų išteklių ir viešosios turizmo infrastruktūros plėtojimui, šalies turizmo įvaizdžio formavimui ir rinkodarai. Lietuva turi nemažą rekreacinį potencialą, kurio veiksmingas panaudojimas gali teikti naudos tiek turizmo produktų kūrėjams, tiek jų vartotojams. Todėl vienas iš Programos tikslų – pasiekti, kad turizmo ištekliai taptų ekonominės raidos instrumentu.

Turizmo plėtotė yra vienas iš efektyviausių būdų supažindinti kitų šalių visuomenę su Lietuvos valstybe, kalba, kultūra, gamta, istorija. Geras valstybės, kaip kultūringo krašto, įvaizdis labai palengvina tarptautinę integraciją. Atvykstantys į šalį turistai kelia vis didesnius poilsio sveikatingumo, saugumo ir privatumo reikalavimus. Dar nesuformuotas Lietuvos, kaip turizmui patrauklios šalies, įvaizdis, turistai pasigenda kempingų ir laisvalaikio pramogų, silpna turizmo objektų ženklavimo ir informacijos sistema, neišplėtoti keleivinio susisiekimo jūra, vidaus vandenų ir dviračių turizmo trasomis infrastruktūra. Tai paskatino Valstybės kontrolę atlikti Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos valstybinį veiklos auditą.

Auditas Valstybiniame turizmo departamente prie Ūkio ministerijos atliktas vykdant Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2006-03-09 pavedimą Nr. 2020-5. Auditą atliko Veiklos audito 2-ojo departamento vyriausioji valstybinė auditorė R. Buidovienė (grupės vadovė), valstybinė auditorė R. Vaitulionienė ir valstybinė auditorė V. Barizienė.

AUDITO OBJEKTAS, SUBJEKTAS IR TIKSLAS

Audito objektas – Nacionalinė turizmo plėtros 2003–2006 metų programa (toliau NTPP arba Programa). Ši Programa parengta remiantis atlikta šalies turizmo plėtros studija⁶, kurioje pateikti duomenys paimti iš Statistikos departamento ir Valstybinio turizmo departamento informacijos šaltinių, taip pat naudotasi savivaldybių ir verslo atstovų apklausų rezultatais.

Audito subjektas – Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos (toliau – VTD arba Departamentas). Svarbiausieji Departamento uždaviniai yra dalyvauti vykdant strateginį šalies turizmo veiklos planavimą ir rengti Nacionalinę turizmo plėtros programą, kuri yra pagrindinis turizmo sektoriaus vidutinės trukmės strateginis dokumentas. Departamentas yra pagrindinis šios Programos vykdytojas ir vienas iš Programos koordinatorių, nes koordinuoti ir kontroliuoti NTPP įgyvendinimo priemonių įvykdymą Vyriausybė pavedė⁷ Ūkio ministerijai kartu su VTD.

Kitu audito subjektu pasirinkome viešąją įstaigą Lietuvos turizmo fondą, kurios steigėjas ir dalininkas yra Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos. Ši viešoji įstaiga įgyvendina

⁵ Patvirtinta LR Vyriausybės 2003-12-18 nutarimu Nr. 1637 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos patvirtinimo“

⁶ Parengė VŠĮ Ekonomikos tyrimų centras

⁷ LR Vyriausybės 2003-12-18 nutarimo Nr. 1637 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos patvirtinimo“ 4 p.

Departamento parengtas Lietuvos turizmo rinkodaros plano priemonės, kurios yra įtrauktos į NTPP priemones.

Pagrindinis teisės aktas, nustatantis turizmo verslo organizavimo principus, reikalavimus turizmo paslaugų teikimui ir turistų (vartotojų) teisių apsaugai bei valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją turizmo reguliavimo, planavimo ir turizmo išteklių naudojimo srityje, yra Turizmo įstatymas. Pagal įstatymą valstybės turizmo politikos ir planavimo priemonė yra Nacionalinė turizmo plėtros programa bei regioniniai projektai. Turizmo valdymo funkcijas šalyje atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Ūkio ministerija, Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos, apskričių viršininkai, savivaldybių institucijos. Nacionaliniu lygiu veikia 5 turizmo verslo atstovus jungiančios asociacijos, taip pat savarankiškai veikiančios turizmo organizacijos.

Turizmo plėtros klausimams nagrinėti ir pasiūlymams teikti valstybės institucijoms, įgyvendinančioms valstybės politiką turizmo srityje ir Nacionalinę turizmo plėtros programą, sudaryta nuolatinė Turizmo taryba. Į ją įeina valstybės institucijų, savivaldybių asociacijos, turizmo verslo atstovus vienijančių asociacijų ir savarankiškų turizmo organizacijų atstovai.

Audito tikslas – įvertinti Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos įgyvendinimo priemonių vykdymą rezultatyvumo požiūriu.

Vertinimo kriterijai:

Audito metu nustatytus faktus ir pastebėtas tendencijas vertinome vadovaudamiesi tokiais kriterijais:

- Programos įgyvendintų priemonių skaičius.
- Programos uždavinių įgyvendinimo faktinių vertinimo kriterijų palyginimas su planiniais.
- Parengtų ir įgyvendintų galimybių studijų arba jose numatytų įgyvendinti priemonių skaičius.
- Besidubliuojančių funkcijų skaičius, įgyvendinant rinkodaros plano priemones.
- Lietuvos turizmo fondo panaudojama lėšų dalis (procentais) iš Programai skirtų biudžeto asignavimų.

AUDITO PROCESAS

Audito mastas – 2004–2005 metai. Lygindami kai kuriuos rodiklius, naudojome 2003 metų duomenimis. Kadangi turizmo plėtros galimybių studijos buvo parengtos savivaldybėms, atrinkome Trakų, Lazdijų, Šalčininkų rajonų ir Druskininkų savivaldybes. Jose atlikome galimybių studijose numatytų priemonių įvykdymo vertinimą. Kadangi Departamentas įpareigojo Lietuvos turizmo fondą organizuoti ir vykdyti Lietuvos turizmo galimybių pristatymą tarptautinėse turizmo parodose, atlikome šių parodų organizavimo (dalyvavimo) vertinimą.

Audito įrodymai gauti taikant tokius duomenų rinkimo metodus: rašytinių dokumentų nagrinėjimas ir analizė, pokalbiai su Departamento, Lietuvos turizmo fondo ir Ūkio ministerijos

specialistais, savivaldybių administracijos specialistais ir vadovais, pokalbiai telefonu ir susirašinėjimas elektroniniu paštu.

Atlikdami šį auditą darėme prielaidą, kad visi auditui pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos tiksliai atitinka originalus.

AUDITO REZULTATAI

1. Nacionalinės turizmo plėtros programos įgyvendinimo rezultatų vertinimas

1.1 Programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos paskirtis – įvertinti šalies turizmo raidos tendencijas ir vadovaujantis nacionaliniais, regioniniais bei kitais turizmo sektoriaus strateginiais dokumentais numatyti Lietuvos turizmo plėtros ir investicijų į turizmą prioritetus, taip pat priemones jiems įgyvendinti 2003–2006 metais.

Įgyvendinant šią Programą, iki 2006 metų yra nustatyti trys turizmo plėtros tikslai, iš jų:

I – sukurti racionalią turizmo išteklių planavimo ir valdymo sistemą;

II – sukurti viešąją turizmo infrastruktūrą, skatinančią turizmo paslaugų verslo plėtrą;

III – tobulinti šalies turizmo galimybių pristatymą vidaus ir tarptautinėse turizmo rinkose.

Šiems tikslams įgyvendinti yra suformuluoti 9 uždaviniai, o uždavinių įgyvendinimui yra numatytos 58 priemonės. Programos uždavinių vykdymo įvertinimui yra nustatyti kiekybiniai vertinimo kriterijai (kokybiniai ir išlaidų efektyvumo nenustatyti).

Atlikus Programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų įvykdymo 2004 m. analizę ir kai kurių 2005 m. (Statistikos departamentas galutinius duomenis pateiks tik š. m. rugpjūčio mėn.), nustatyta, kad faktiniai uždavinių vertinimo kriterijų dydžiai atitinka planinius, o kai kurie ir gerokai juos viršija. Aiškinantis, kodėl yra toks didelis skirtumas tarp kai kurių faktinių ir planinių vertinimo kriterijų, nustatyta, kad Departamentas faktinę kai kurių uždavinių įgyvendinimo būklę įvertina pagal Statistikos departamento ir Lietuvos banko pateiktus bendrus duomenis apie turizmo plėtrą šalyje. Mūsų nuomone, tokio vertinimo kriterijaus kaip „Darbo vietų skaičiaus turizmo sektoriuje padidėjimas“ (2005 m. šio kriterijaus nebuvo) įvykdymui turėjo įtakos bendras šalies ekonominės situacijos pagerėjimas, privataus sektoriaus investicijos į turizmo infrastruktūros vystymą, todėl tai neturėtų būti vertinama kaip tiesioginis Programos vykdymo rezultatas. Be to, Programoje nebuvo numatytos konkrečios priemonės, kaip padidinti darbo vietų skaičių turizmo sektoriuje.

Departamento išleistame leidinyje „Lietuvos turizmo statistika 2005“ nurodyta, kad turizmo versle pasiekta puikių rezultatų. Palyginti su 2004 m., atvykstamojo turizmo pajamos išaugo 18,4 proc. Apgyvandinimo įmonėse 2005 m. nakvojo beveik 1325,6 tūkst. svečių, t.y. 18,5 proc. daugiau negu per 2004 m., užsienio svečių buvo apgyvendinta 15,5 proc. daugiau. Apgyvandinimo įmonių bendras vietų

užimtumas 2005 m. buvo 31,3 proc. Lietuvoje 2005 m. sparčiai plėtėsi viešbučių tinklas, verslo ir konferencijų turizmas, labai populiarus tapo poilsis kurortuose ir kaimo turizmo sodybose, didėjo paslaugų įvairovė. 2005 m. į Lietuvą atvyko 2 mln. turistų užsienio piliečių, t.y. 10 proc. daugiau negu 2004 m.

Mūsų nuomone, Programoje numatyti vertinimo kriterijai ir prognozuojami rezultatai neparodo, kaip konkrečiai turizmo plėtros rodiklių pagerėjimą lemia vykdoma Nacionalinė turizmo plėtros programa.

Taip pat norėtume pažymėti, kad Departamentas, planuodamas atskirus uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijus 2005 m., neatsižvelgė į pasiektus rezultatus 2004 m., pvz.: vertinimo kriterijaus „Naujų (renovuotų) turizmo paslaugų objektų skaičius“ 2004 m. planas buvo 10 vnt., faktas – 51 vnt., įvykdymas – 510 proc.; 2005 m. planas buvo 10 vnt., faktas – 23 vnt., įvykdymas – 230 proc. Toks didelis skirtumas susidarė todėl, kad planuotas buvo tik naujų turizmo paslaugų objektų skaičius, o į faktinius rodiklius įtraukti ir renovuoti objektai.

Kaip nurodyta Strateginio planavimo metodikoje⁸ (toliau – Metodika), uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai turi būti realūs, teisingi, aiškiai suformuluoti, nesudėtingi, leisti daryti palyginimus. Be to, buvo rekomenduojama parinkti keletą skirtingų tipų vertinimo kriterijų. Mūsų nuomone, šios Programos uždavinių vykdymui tikslinga buvo suformuluoti ir kokybinius vertinimo kriterijus, kurie parodytų, kaip buvo suteiktos paslaugos, nurodytų jų tikslumą, išsamumą, vartotojų poreikių patenkinimą ir kaip jos atitiko paslaugų standartus.

Pastebėjimas: *Institucijos, rengdamos 2006–2008 m. strateginius veiklos planus, turės nurodyti efekto, rezultato ir produkto kriterijų reikšmes. Programos ir jos uždavinių vykdymo įvertinimui, institucijos turės suformuluoti rezultato ir produkto vertinimo kriterijus.*

Išvada:

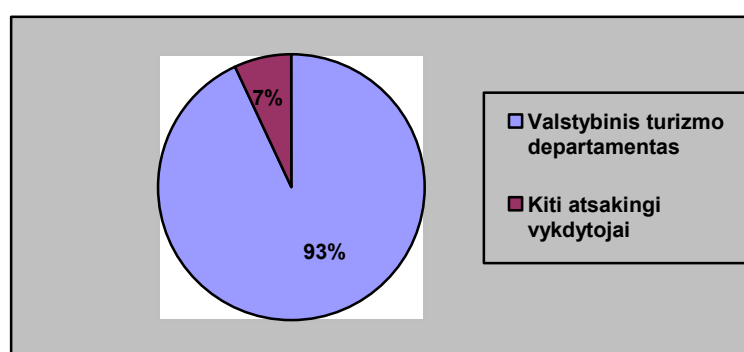
1. Pasirinkti Nacionalinės turizmo plėtros programos numatytų uždavinių kai kurie kiekybiniai vertinimo kriterijai nesuteikia teisingos ir patikimos informacijos apie Programos įgyvendinimo rezultatus. Departamentas neturi pakankamai statistinių duomenų, koks jo veiklos indėlis į šiuos rezultatus ir kaip konkrečiai turizmo plėtros rodiklių pagerėjimą lemia vykdoma Nacionalinė turizmo plėtros programa.

⁸ LR Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ (nuo 2004-07-21 įsigaliojo 2004-07-16 nutarimo Nr. 902 nauja redakcija)

1.2 Programos koordinavimo ir atsakomybės už Programos uždavinių įgyvendinimo priemonių vykdymą vertinimas

Į NTPP įgyvendinimo 2003–2006 m. priemonių planą įrašytos 58 priemonės, už kurių įvykdymą yra atsakingas ne tik Valstybinis turizmo departamentas, bet ir atitinkamos valstybės institucijos: ministerijos, departamentai, tarnybos, apskričių viršininkai ir savivaldybės (1 priedas).

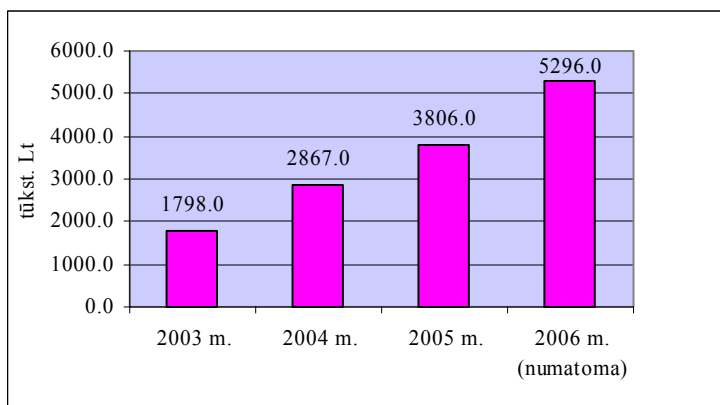
Programoje nenumatytas konkretus lėšų poreikis atskiroms priemonėms, kaip galimi jų vykdymo finansavimo šaltiniai nurodyti valstybės, savivaldybių, ES struktūrinių fondų ir kitos lėšos. Pagrindinis vykdytojas yra Departamentas, nes jam pavesta įgyvendinti didžiąją dalį Programos priemonių (1 pav.).

1 pav. 2003–2006 m. Nacionalinės turizmo plėtros programos priemonių atsakingi vykdytojai

Departamentas NTPP įgyvendinimo priemones įtraukė į 2004–2005 metų strateginius veiklos planus. Šių priemonių vykdymas buvo pagrindinė Departamento veiklos kryptis. Departamento specialistai informavo, kad Programos priemonių įgyvendinimu buvo siekiama skatinti vietinio ir atvykstamojo turistų srautų didėjimą, kuris savo ruožtu didintų turizmo sektoriaus pajamas ir įplaukas į LR valstybės biudžetą. Didėjanti turizmo paslaugų paklausa formuoja palankią ekonominę aplinką verslui, skatina investicijas į turizmo paslaugų sektorių.

Šios Programos vykdymui 2004 m. VTD buvo skirta 2 867 tūkst. Lt, 2005 m. – 3 806 tūkst. Lt, 2006 m. patvirtinta 5 296 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Be to, atskiroms Programos priemonėms (rinkodaros plano priemonėms) įgyvendinti Ūkio ministerija iš specialiųjų programų lėšų 2004 m. skyrė 561,2 tūkst. Lt, 2005 m. – 665,8 tūkst. Lt (2 pav.).

2 pav. Nacionalinės turizmo plėtros programos 2003–2006 m. finansavimas iš VTD skirtų valstybės biudžeto asignavimų

Atlikus Programos priemonių įvykdymo analizę nustatyta, kad iš 58 Programos priemonių faktiškai buvo pradėtos vykdyti visos priemonės. Audito metu Departamentas parengė LR Vyriausybės nutarimo pakeitimo projektą⁹, kuriame keturioms priemonėms (1.7, 2.1, 5.1, 5.3) siūlė perkelti vykdymo terminus į 2006 m., o tris priemones (2.4, 5.6, 6.2) iš Programos siūlė išbraukti. Pakeitimo priežastis (2.4 tapo neaktuali, 5.6 realus įgyvendinimo terminas 2008 m., 6.2 trūko finansavimo) Departamentas nurodė Ūkio ministerijai¹⁰, teikdamas derinti nutarimo projektą. Vyriausybės nutarimo projektas yra parengtas ir pateiktas Vyriausybei, tačiau dar nepatvirtintas.

Departamentas už kiekvienos Programos priemonės vykdymo eigą ir įgyvendinimą atsiskaito raštu Ūkio ministerijai, LR Vyriausybės kanceliarijai ir Turizmo tarybai.

Audito metu nevertinome visų Programos priemonių vykdymo kokybės. Atskirų Programos priemonių įgyvendinimo vertinimas pateiktas kituose ataskaitos skyriuose.

Kaip buvo minėta, koordinuoti ir kontroliuoti Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos įgyvendinimo priemonių įvykdymą Vyriausybė pavedė¹¹ Ūkio ministerijai kartu su Departamentu. Vykdydamas šį Vyriausybės pavedimą, ūkio ministras paskyrė¹² atsakingais Programos priemonių vykdytojais Ūkio ministerijos departamentus, savarankiškus skyrius, Valstybinį turizmo departamentą. Jie buvo įpareigoti užtikrinti, kad būtų vykdomos jiems priskirtos Programos priemonės ir ne vėliau kaip 3 savaitės iki nustatyto vykdymo termino pabaigos apie jų vykdymo eigą informuoti Ūkio strategijos departamentą. Valstybinį turizmo departamentą įpareigojo kasmet iki sausio 15 d. surinkti informaciją iš atsakingų vykdytojų (dalyvaujančių institucijų) apie jų vykdomų priemonių įgyvendinimą ir apibendrintą informaciją pateikti iki sausio 20 d. Ūkio ministerijos valstybės sekretoriui. Koordinuoti

⁹ LR Vyriausybės nutarimas „Dėl LR Vyriausybės 2003 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1637 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“

¹⁰ Departamento 2006-04-27 raštas Nr. SD-0514 „Dėl LR Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“

¹¹ LR Vyriausybės 2003-12-18 nutarimo Nr. 1637 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos patvirtinimo“ 4 p.

¹² LR ūkio ministro 2004-03-17 įsakymas Nr. 4-70 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos įgyvendinimo priemonių vykdymo“

Programos įgyvendinimo priemonių įvykdymą ūkio ministras pavedė Ūkio strategijos departamentui kartu su Valstybiniu turizmo departamentu.

Vadovaujantis Metodikoje nurodytais reikalavimais, NTPP yra tarpinstitucinė programa, nes ši Programa yra patvirtinta Vyriausybės ir įgyvendinant ją dalyvauja kelios institucijos. Programos įgyvendinime dalyvaujančios institucijos vykdytinas priemonės turėjo numatyti savo strateginiuose veiklos planuose (papildyti jau vykdomas programas), o vykdyti jas turėjo iš atitinkamiems metams skirtų bendrųjų asignavimų, kaip tai nustatė Vyriausybė.¹³

***Pastebėjimas:** Strateginio planavimo metodikoje nurodyta, kad Vyriausybės patvirtintoje tarpinstitucinėje programoje turi būti pateikiamas priemonių planas, kuriame nurodytas lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai. NTPP šis lėšų poreikis nenustatytas.*

Kiekvienai tarpinstitucinei programai Finansų ministerija suteikia kodą. NTPP programa patvirtinta 2003 m., tačiau nė vienas iš koordinatorių nesikreipė į Finansų ministeriją dėl tarpinstitucinės Programos kodo suteikimo. Su tokiu prašymu Ūkio ministerija kreipėsi tik šio audito metu¹⁴. Apie tai, kad šiai programai suteiktas 48.1 kodas, Ūkio ministerija informavo¹⁵ ir kitas Programos įgyvendinime dalyvaujančias institucijas.

Nesivadovaudamas Metodikos 37 str. reikalavimais, Departamentas kaip koordinuojanti institucija nepildė formos, nurodytos 4 priede, „Informacija apie tarpinstitucinės programos vykdymo koordinavimą“, ir neteikė jos kartu su savo strateginiu veiklos planu, nes neturėjo informacijos iš institucijų apie jų dalyvavimą šioje programoje (Metodikos 3 priedas).

Pagal Metodikos 63 p., dalyvaujančios institucijos privalėjo atsiskaityti Departamentui jo nustatytais terminais ir pateikti atitinkamos formos ataskaitas pagal Metodikos 7 priedą „Informacija apie tarpinstitucinės programos priemonių vykdymą per ataskaitinį laikotarpį“. Pagal Metodikos 64 p., pasibaigus metams, Departamentas kartu su savo metine veiklos ataskaita turėjo pateikti Ūkio ministerijai ir tarpinstitucinės programos įgyvendinimo ataskaitą „Koordinuojančios institucijos informacija apie tarpinstitucinės programos įgyvendinimą“ (Metodikos 8 priedas). Ūkio ministerija atitinkamą informaciją turėjo pateikti Vyriausybei.

Nesivadovaudamos Metodikoje nurodytais reikalavimais, dalyvaujančios institucijos neteikė ataskaitų apie tarpinstitucinės programos priemonių vykdymą, o Departamentas neteikė apibendrintos informacijos Ūkio ministerijai. Savo ruožtu Ūkio ministerija šios informacijos neteikė Vyriausybei. Audito metu nei Departamento, nei Ūkio ministerijos atsakingi darbuotojai mums negalėjo pateikti informacijos, kiek biudžeto asignavimų dalyvaujančios institucijos panaudojo tarpinstitucinės programos vykdymui 2004–2005 m. iš viso, kiek pagal atskirus uždavinius ir priemones ir kaip buvo įvykdyti šių

¹³ LR Vyriausybės 2003-12-18 nutarimo Nr. 1637 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos patvirtinimo“ 2 p.

¹⁴ LR ūkio ministerijos 2006-05-22 raštas Nr. (9.9-121)-33003 „Dėl tarpinstitucinės programos kodo suteikimo“

institucijų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai. Paprašyta pateikti minėtą informaciją, ministerija atsakė: „Ūkio ministerija turi pilną informaciją apie Turizmo departamento vykdomoms programoms skiriamą biudžetinį finansavimą“.

Audito metu Finansų ministerija paaiškino¹⁶, kad Ūkio ministerija kartu su Departamentu ir kitomis Programą įgyvendinančiomis institucijomis turėjo numatyti Programos atsiskaitymo tvarką, t.y. kokios institucijos pildys, kokiais terminais ir kam teiks Strateginio planavimo metodikoje nurodytas formas. Tokia Programos atsiskaitymo tvarka nebuvo parengta, nes Ūkio ministerijos Ūkio strategijos departamentas minėtos informacijos nereikalavo iš Departamento, o Departamentas iš kitų atsakingų vykdytojų.

Norėtume pažymėti, kad minėtame ūkio ministro įsakyme nenumatyta Programos įgyvendinimo priemonių įvykdymo kontrolė ir dalyvaujančių institucijų atsakomybė už tai, kad jos numatytų priemonių neįvykdo laiku arba iš viso tų priemonių nevykdo. Mūsų nuomone, įsakymo 2.2 p. nurodytas įpareigojimas Departamentui surinkti informaciją iš atsakingų vykdytojų apie jų priemonių vykdymą ir apibendrintą informaciją pateikti Ūkio ministerijos sekretoriui, neužtikrina Programos priemonių įgyvendinimo kontrolės. Kadangi Departamentas yra pagrindinis Programos vykdytojas, jis neturėtų atlikti Programos priemonių įgyvendinimo kontrolės. Šią funkciją turėtų vykdyti kitas koordinatorius – Ūkio ministerija.

Audito metu Departamentas prašė¹⁷ atsakingų vykdytojų pateikti Metodikos 7 priede nustatytą informaciją už 2005 m., tačiau iš 9 dalyvaujančių institucijų informaciją pateikė tik 3 ministerijos (Susisiekimo, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo). Taip pat norėtume pažymėti, kad kai kurie atsakingi vykdytojai (Aplinkos ministerija) nurodė Departamentui, kad ji nėra pagrindinis Programoje nurodytų įgyvendinimo priemonių vykdytojas ir todėl ministerijos 2005–2007 m. strateginiame veiklos plane nenumatyta vykdyti šių priemonių ir skirti joms biudžeto lėšų.

Departamento specialistų nuomone, Programoje pateikta per daug uždavinių, todėl neaiškūs prioritetai. Finansinės galimybės yra ribotos, tačiau siekiant „padaryti kuo daugiau,“ galimas mažesnis priemonių efektyvumas. Tai pat nėra atsakingo kitų institucijų požiūris į NTPP, todėl dėl priemonių nevykdymo jos pateikia argumentus, kad nėra lėšų ar žmogiškųjų išteklių. Kadangi nėra numatytas šios Programos lėšų poreikis, dalyvaujančios institucijos neplanuoja lėšų Departamento koordinuojamos Programos priemonių įgyvendinimui, ypač jei jos nėra pagrindinės vykdytojos.

Norėtume pažymėti, kad Programa ir jos įgyvendinimo priemonės kaip Vyriausybės nutarimo projektas su ministerijomis ir kitomis institucijomis buvo suderintos Vyriausybės darbo reglamento

¹⁵ LR ūkio ministerijos 2006-06-12 raštas Nr. (9.9-121)-3-3525 „Dėl informacijos apie tarpinstitucinės programos priemonių vykdymą per ataskaitinį laikotarpį“

¹⁶ LR finansų ministerijos 2006-04-20 raštas Nr. ((2.35-03)-5K-0609226)-6K-060419 „Dėl tarpinstitucinės programos vykdymo“

¹⁷ Valstybinio turizmo departamento 2006-02-11 raštas Nr. SD-0191 „Dėl informacijos apie tarpinstitucinės programos priemonių vykdymą per ataskaitinį laikotarpį pateikimo“

nustatyta tvarka. Dalyvaujančios institucijos privalėjo įtraukti Programos priemones į savo strateginius veiklos planus ir skirti joms lėšų.

Mūsų nuomone, tam, kad Programos priemonės būtų įgyvendinamos efektyviau, konkrečią atsakomybę ir atskaitomybę reikėtų nustatyti visiems atsakingiems Programos vykdytojams. Nuolatinis atsiskaitymas, ataskaitos už atliktus darbus ir kiti reikalavimai įpareigotų atsakingus vykdytojus prisiimti atsakomybę už priemonių vykdymą ir jų rezultatus, derinti savo veiksmus tiek tarpusavyje, tiek su koordinuojančiomis institucijomis. Numatytas lėšų poreikis Programos priemonių įgyvendinimui taip pat padidintų dalyvaujančių institucijų atsakomybės lygį.

Išvados:

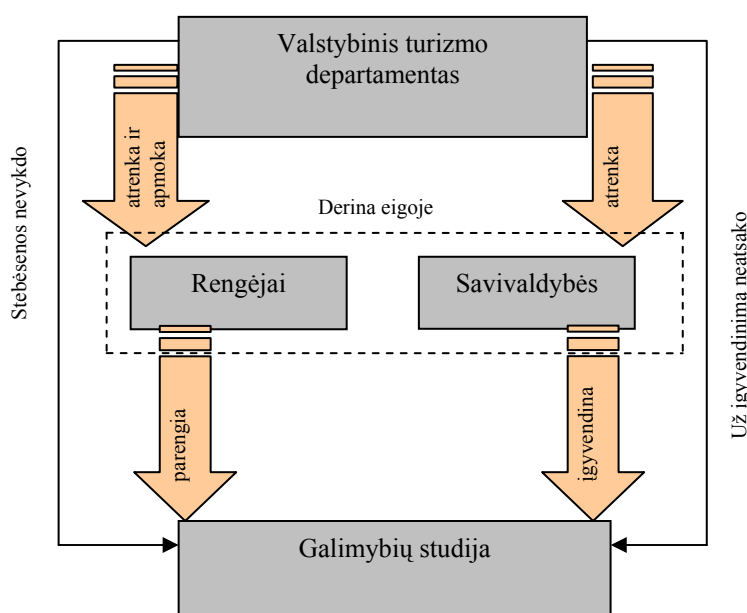
2. Departamentas nepakankamai koordinavo ir kontroliavo Programos priemonių įvykdymą, nerinko informacijos apie tarpinstitucinės programos priemonių vykdymą iš kitų dalyvaujančių institucijų pagal Strateginio planavimo metodikoje nurodytus reikalavimus ir neteikė apibendrintos informacijos Ūkio ministerijai. Savo ruožtu, Ūkio ministerija šios informacijos neteikė Vyriausybei.

3. Nepakankamai reglamentuota institucijų atsakomybė ir atsiskaitymas už Programos priemonių vykdymą gali daryti neigiamą įtaką Programos įgyvendinimo rezultatams.

2. Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimo vertinimas

2.1. Turizmo plėtros projektų poreikio planavimas

Siekdamas skatinti prioritetinių turizmo regionų turizmo plėtros planavimą ir pasirengimą Europos Sąjungos struktūrinių fondų (toliau SF) lėšoms įsisavinti, Departamentas užsako turizmo plėtros galimybių studijas (toliau – galimybių studijos) (1.6 priemonė).

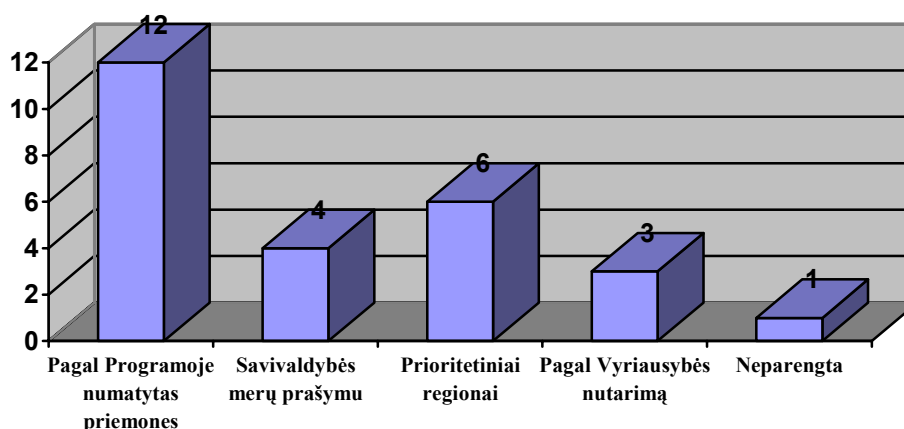
3 pav. Galimybių studijų rengimo ir įgyvendinimo procesas

Departamento užsakymu 2003 m. buvo parengta vienuolika, 2004 m. ir 2005 m. po septynias galimybių studijas (2 priedas). Vienos studijos vidutinė kaina apie 30 tūkst. Lt.

Programoje buvo numatyti prioritetiniai turizmo plėtros regionai, iš jų: Pajūrio, Žemaitijos aukštumų, Rytų Aukštaitijos, Pietryčių Dzūkijos geografiniai regionai, Vilniaus–Trakų–Kauno, Nemuno slėnio teritorinės zonos ir šie pagrindiniai turizmo centrai: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Trakų miestai, Druskininkų, Birštono, Palangos ir Neringos kurortai.

Savivaldybės galimybių studijoms parengti buvo atrinktos pagal Programoje įvardytus teritorinius prioritetus, Vyriausybės nutarimus dėl paramos probleminėms savivaldybėms ir savivaldybių merų raštus dėl paramos suteikimo. Departamente konkrečios ir patvirtintos savivaldybių rėmimo atrankos sistemos nėra, taip pat nėra nustatyti ar kitaip apibrėžti savivaldybių, kurioms tikslinga parengti turizmo plėtros galimybių studijas, atrankos kriterijai. Mūsų nuomone, norint tiksliau parinkti savivaldybes, kurioms tikslinga ruošti galimybių studijas, reikia parengti jų atrankos tvarką.

Pagal Programoje numatytas priemones 2003–2005 m. buvo parengta dvylika galimybių studijų, savivaldybių merų prašymu – keturios studijos, o trys – pagal Vyriausybės nutarimus¹⁸ dėl paramos probleminėms savivaldybėms. Šešios galimybių studijos parengtos priskiriant jas prie prioritетinių turizmo plėtros regionų. Neparengta galimybių studija Pajūrio geoterminio vandens parkui sukurti, nes ši priemonė (6.2) dėl lėšų stokos prarado aktualumą ir ją pasiūlyta iš Programos priemonių išbraukti (4 pav.).

4 pav. 2003–2005 m. parengtos turizmo plėtros galimybių studijos (vnt.)

¹⁸ LR Vyriausybės nutarimas 2003-06-25 Nr. 829 „Dėl bendrų priemonių Lazdijų rajono savivaldybės socialinėms ir ekonominėms problemoms spręsti patvirtinimo“, 2003 m. sausio 16 d. nutarimas Nr. 49 „Dėl bendrų priemonių Mažeikių rajono socialinėms ir ekonominėms problemoms spręsti įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2003 m. lapkričio 18 d. nutarimas Nr. 1423 „Dėl bendrų priemonių Pasvalio rajono savivaldybės socialinėms ir ekonominėms problemoms spręsti patvirtinimo“

Valstybinis turizmo departamentas atrinkdamas pretendentes atlikti taikomojo mokslinio tyrimo (galimybių studijų) darbus 2003 m., vadovavosi Departamento direktoriaus įsakymu¹⁹ patvirtintomis taisyklėmis.

Audito metu buvo nustatyta, kad 2004–2005 m. Departamentas vadovavosi ūkio ministro įsakymu²⁰ patvirtinta Pretendentų atlikti taikomojo mokslinio tyrimo (studijos) darbus atrankos tvarka. Šioje tvarkoje nurodyta, kad darbų atranka vykdoma remiantis LR Vyriausybės 1999 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1503 „Dėl Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų nustatymo metodikos patvirtinimo“, kuris neteko galios nuo 2004 m. balandžio 29 d.²¹

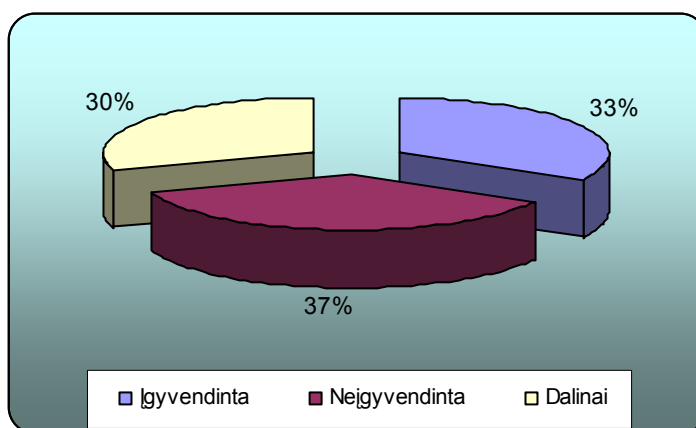
Atsižvelgdama į mūsų audito metu pateiktus pastebėjimus, Ūkio ministerija parengė naujas taisykles, kurios patvirtintos ūkio ministro įsakymu²².

2.2. Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimas

Galimybių studijų *tikslas* – regiono gamtinio ir kultūrinio turizmo plėtros galimybių vertinimas, turistų srautų ir poreikių analizavimas, rekreacinių vietovių traukos potencialo nustatymas ir jo panaudojimo būdai.

Galimybių studija yra pirmas projektinių darbų etapas, padedantis priimti teisingus sprendimus apsisaugant nuo kai kurių neatsakingų populistinių arba proginių iniciatyvų inspiruoto nepamatuoto lėšų panaudojimo.

Audito metu duomenis apie galimybių studijų įgyvendinimą surinkome iš trylikos savivaldybių. Atlikus pateiktų duomenų analizę nustatyta, kad pagal pateiktus priemonių planus, įgyvendinta apie 33 proc. turizmo plėtros galimybių studijose numatytų priemonių (5 pav.).

5 pav. Priemonių, numatytų galimybių studijose, įgyvendinimas

¹⁹ Departamento direktoriaus 2003-04-29 įsakymas Nr. 37-V „Dėl supaprastintų pirkimų, taikant įprastą komercinę praktiką, taisyklių“

²⁰ LR ūkio ministro 2003-12-20 įsakymas Nr. 4-492 „Dėl pretendentų atlikti taikomojo mokslinio tyrimo (studijos) darbus atrankos tvarkos patvirtinimo“

²¹ LR Vyriausybės 2004-04-26 nutarimas Nr. 468 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, susijusių su viešųjų pirkimų reglamentavimu, pripažinimo netekusiais galios“

Kiekvienoje galimybių studijoje buvo numatytas konkretus priemonių planas su jame numatytais terminais ir orientaciniais lėšų poreikiais šioms priemonėms įgyvendinti (1 lentelė).

1 lentelė

Orientacinis lėšų poreikis priemonių įgyvendinimui (mln. Lt)

	Druskininkų	Rietavo	Pasvalio	Kazlų Rūdos	Šalčininkų	Akmėnės	Mažeikių	Anykščių	Palangos	Plungės	Ukmergės	Trakų	Lazdijų
Orientacinis lėšų poreikis, (mln. Lt)	157,7	8,0	14,7	44,2	45,9	29,4	0,7 + pagal poreikį	36,7	547,9	113,3	29,2	6,6	5,7
Iš viso, orientacinis lėšų poreikis: 1 039,965 mln. Lt													

Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansinei paramai gauti viešajai turizmo infrastruktūros plėtrai 2004–2006 m. numatyta skirti iki 124,7 mln. Lt (apie 12 proc. orientacinio lėšų poreikio), o pagrindinę lėšų dalį turėtų skirti savivaldybės iš savo biudžetų.

Pastebėjimas: *Mūsų nuomone, parengtų galimybių studijų priemonių įgyvendinimui numatytas orientacinis lėšų poreikis neatitinka savivaldybių realių finansinių galimybių.*

Norėdami įvertinti galimybių studijose numatytų priemonių faktinį vykdymą, pasirinkome 4 savivaldybes. Pasirinkdami savivaldybes, vadovavomės tokiais kriterijais ir motyvais:

- Lazdijų ir Trakų rajono savivaldybių galimybių studijose nurodytas priemonių įgyvendinimo laikotarpis 2004–2006 m.;
- Druskininkų savivaldybė, Departamento darbuotojų teigimu, yra viena iš aktyviausių savivaldybių, kuri per trumpą laiką labiausiai pažengė turizmo plėtros srityje;
- Šalčininkų rajono savivaldybė apklausos metu nurodė mažiausiai įgyvendintą priemonių, numatytų galimybių studijoje, skaičių.

Aplankius šias savivaldybes ir susipažinus su faktiniu priemonių įvykdymu, buvo nustatyta:

Lazdijų rajono turizmo plėtros galimybių studija buvo parengta pagal Vyriausybės nutarimą⁷ 2003 m. Dalis priemonių, numatytų galimybių studijoje, buvo įtraukta į Lazdijų rajono savivaldybės strateginį plėtros 2005–2010 m. planą. Lazdijų rajono turizmo plėtros galimybių studijoje yra numatyti du uždaviniai:

1. Išplėsti savivaldybės turizmo valdymo ir planavimo galimybes;
2. Plėtoti viešąją turizmo infrastruktūrą.

²² LR ūkio ministro 2006-04-07 įsakymas Nr. 4-115 „Dėl pretendentų teikti mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugas atrankos sąlygų, pasiūlymų vertinimo ir paslaugų pirkimo taisyklių patvirtinimo“

Pirmam uždaviniui pasiekti buvo numatyta sukurti Lazdijų turizmo tarybą ir įsteigti savivaldybės turizmo koordinatoriaus pareigybę, tačiau iki šio laiko nei taryba, nei koordinatoriaus pareigybė nėra įsteigtos. Pagal Vietos savivaldos įstatymą²³ yra nustatyta, kad savarankiška savivaldybių funkcija yra turizmo ir gyventojų poilsio organizavimas. Administracijos direktoriaus pavaduotojas mus informavo, kad šią funkciją atlieka Lazdijų turizmo informacinis centras. Centro įstatuose²⁴ nurodyta, kad pagrindinis šio centro tikslas yra teikti ir platinti informaciją apie turizmo paslaugas ir išteklius, reklamuoti miestą, rajoną, apskritį, respubliką, skatinti turizmo plėtrą rajone. Mūsų nuomone, centras neatlieka priskirtos savarankiškos savivaldybės funkcijos, nes yra viešoji įstaiga, kurios tikslai nukreipti daugiau į rinkodarą ir reklamą, bet ne į planavimą.

Pagal Turizmo įstatymo²⁵ 22 str. numatytą savivaldybių institucijų kompetenciją, savivaldybė rengia, tvirtina ir įgyvendina savivaldybės turizmo plėtros programas (strategijas) arba savivaldybės turizmo ir rekreacijos plėtros schemas ir projektus. Šių funkcijų centras nevykdo, todėl manome, kad jos savivaldybėje turėtų būti priskirtos konkrečiam vykdytojui.

Viešajai turizmo infrastruktūros plėtrai buvo numatyta 10 priemonių, tačiau, remiantis galimybių studija, savivaldybė įgyvendino tik dvi. Norime pažymėti, kad Lazdijų savivaldybė aktyviai dalyvavo rengiant kitus turizmo plėtros projektus, kuriems teikė paraiškas ES SF paramai gauti (3 priedas).

Šalčininkų turizmo plėtros galimybių studija buvo parengta 2004 m. savivaldybės mero prašymu. Ji buvo pristatyta rajono visuomenei ir žiniasklaidai. Galimybių studijoje yra numatyta 41 priemonė, tačiau pradėtos įgyvendinti tik dvi:

1. *Jašiūnų dvaro pritaikymas visuomeninėms turizmo skatinimo reikmėms.* Paruošta techninė dokumentacija ir verslo planas. Pateikta paraiška ES SF paramai gauti, kurios vertė – 22 mln. Lt. Savivaldybė koofinansuoja 25 proc. projekto vertės. (Norėdama šį dvarą pritaikyti turizmo reikmėms, savivaldybė savo lėšomis parengė naują galimybių studiją).

2. *Norviliškių vienuolyno atgaivinimas ir pritaikymas istorinės egzotikos turizmo reikmėms.* Šalčininkų rajono Tarybos sprendimu, Norviliškių vienuolynas išnuomotas ir pritaikytas turistinėms reikmėms.

Audito metu nustatyta, kad Šalčininkuose dar nėra įsteigto Turizmo informacijos centro, o galimybių studijoje buvo numatyta įkurti turizmo ir verslo informacijos centrą Šalčininkuose ir du jo filialus – Jašiūnuose ir Eišiškėse. Mūsų nuomone, Turizmo informacijos centras reikalingas, kad galėtų vykdyti teritorijos turizmo išteklių ir paslaugų rinkotyrą ir rinkodarą.

Minėjome, kad galimybių studijoje buvo numatyta 41 priemonė, o jų įgyvendinimui reikia 45,9 mln. Lt. Į klausimą, kodėl tiek mažai priemonių įgyvendinta ir kodėl nebuvo teikiamos paraiškos ES SF paramai gauti, administracijos direktoriaus pavaduotojas atsakė, kad savivaldybės biudžetas koofinansuoti

²³ 1994 m. liepos 7 d Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 str. 11 p.

²⁴ Patvirtinta Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 1998-12-28 sprendimu Nr. 410

priemonės, yra nepakankamas. Rajono biudžetas apie 50,0 mln. Lt, o vieno projekto įgyvendinimas savivaldybei kainuos 5,5 mln. Lt.

Mūsų nuomone, Departamentas prieš atrinkdamas savivaldybę, kuriai reikalinga galimybių studija, turėtų įsitikinti, ar savivaldybė turės pakankamas finansines galimybes vykdyti studijoje siūlomas priemones.

Trakų rajono turizmo plėtros galimybių programa buvo įtraukta į NTPP kaip viena iš priemonių ir buvo parengta 2003 m.

Trakų rajono savivaldybės administracijos prašymu buvo parengta ne galimybių studija, o Trakų rajono turizmo plėtros programa, kurią turėjo patvirtinti savivaldybės taryba. Taryba iki šiol programos nepatvirtino. Nepaisant to, dauguma programoje numatytų priemonių įvykdytos arba vykdomos. Dėl Trakų istorinio nacionalinio parko, apimančio didelę Trakų rajono savivaldybės teritorijos dalį, teisinio statuso ir direkcijos nesutarimų su savivaldybės administracija, turizmo plėtra Trakų rajone vyksta lėtai.

Kultūrinio ir gamtinio potencialo panaudojimo turizmui Druskininkuose ir apylinkėse galimybių studija parengta 2003 m., ją parengti buvo numatyta NTPP. Druskininkų savivaldybės darbuotojų teigimu, galimybių studija buvo reikalinga, nes jos pagrindu buvo rengiami projektai, skatinantys turizmo plėtrą Druskininkų mieste ir apylinkėse.

Studijoje nurodytas priemonių įgyvendinimo laikotarpis 2004–2011 m., numatytos 73 priemonės ir išskirtos dvi pagrindinės turizmo plėtros kryptys, t.y. konkurentabilių turizmo paslaugų ir produktų plėtra ir turizmo rinkodaros plėtra.

Kad ši galimybių studija reikalinga parodo ir tai, kad nurodytų priemonių įgyvendinimas numatytas iki 2011 m., o iš visų pasiūlytų priemonių galimybių studijoje liko neįgyvendintos tik penkios.

Turizmo plėtrą Druskininkų mieste ir apylinkėse rodo augantys statistiniai rodikliai, iš jų: bendras turistų skaičius per 2004–2005 m. išaugo 27 tūkst., arba 28 proc., svečių iš Lietuvos skaičius išaugo 36 proc., svečių iš užsienio – 8 proc. Turizmo rodiklių augimą skatino ne tik Departamento parengta galimybių studija, bet ir savivaldybėje dirbančių darbuotojų iniciatyva, potencialių investuotojų paieška, naujų verslo nišų atradimas ir noras pasirengti tolesnei turizmo plėtrai. Geriausias pavyzdys – tarybos sprendimu²⁶ patvirtintas Druskininkų savivaldybės turizmo ir rekreacinių teritorijų specialusis planas.

Per 2004–2005 m. VšĮ Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras vykdė daug rinkodaros priemonių, kurios nurodytos galimybių studijoje ir NTPP. 2004 m. dalyvavo 12, o 2005 m. – 11 parodų; 2004 m. dalyvavo 4, o 2005 m. – 8 turizmo verslo misijose; surengė 51 informacinę turą ir kurorto galimybių pristatymus žurnalistams ir turizmo agentūroms. Taip pat atidaryti Druskininkų turizmo

²⁵ 1998 m. kovo 19 d. Turizmo įstatymas Nr. VIII-667

²⁶ Druskininkų savivaldybės 2005-08-30 tarybos sprendimas Nr. T1-962 „Dėl specialiųjų planų tvirtinimo“

informacijos centrai Rygoje ir Minske, keturių žvaigždučių Druskininkų kempingas. Per šį laikotarpį išleista nemažai informacinių ir kartografinių leidinių lietuvių ir kitomis kalbomis. Savivaldybė dalyvavo vykdamas PHARE projektus, teikė paraiškas ES struktūrinių fondų paramai gauti.

Pastebėjimas: *Druskininkų savivaldybę ir joje vykdomą turizmo veiklą kaip geros praktikos pavyzdį galima pateikti kitoms savivaldybėms, įgyvendinančioms turizmo plėtros projektus.*

Auditorių nuomone, vadovaudamasis Druskininkų pavyzdžiu, Departamentas galėtų teikti siūlymus turizmo plėtros, informacijos ir turizmo išteklių naudojimo klausimais, organizuoti bendrus susitikimus su kitomis savivaldybėmis, kai svarstomi įvairūs turizmo plėtros klausimai ir sprendžiamos su tuo susijusios problemos.

Išvados:

4. Ne visos savivaldybės pasinaudoja parengtomis galimybių studijomis ir įgyvendina jose nurodytas priemones, nes jų vykdymą riboja savivaldybių finansinės galimybės, didelė konkurencija ir ilgas ES struktūrinių fondų paraiškų vertinimo laikotarpis. Studijų priemonių įgyvendinimą stabdo ir tai, kad ne visose savivaldybių administracijose yra darbuotojai, atsakingi už turizmą, nepakankama savivaldybėje dirbančių darbuotojų iniciatyva ieškant potencialių investuotojų, naujų verslo nišų ir neaktyviai reiškiamas noras tolesnei turizmo plėtrai.

5. Departamente neparengta savivaldybių atrankos sistema ir nenustatyti kriterijai, pagal kuriuos atrinktoms savivaldybėms būtų rengiamos turizmo plėtros galimybių studijos. Pagal galimybių studijose pasiūlytus turizmo plėtros priemonių planus, savivaldybės įgyvendino apie 33 proc. numatytų priemonių.

2.3. Turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimo vertinimo stebėseną

Programos įgyvendinimo priemonių plane nurodyta, kad 1.3. priemonės *Parengti ir patvirtinti metodines rekomendacijas regionų ir savivaldybių turizmo plėtros planavimo dokumentų, programų, galimybių studijų rengimui ir jų įgyvendinimo vertinimo stebėsenai* įvykdymo terminas yra 2004 m. Departamentas, atsiskaitydamas už 2004 m. Programos priemonių vykdymą Ūkio ministerijai ir Vyriausybės kanceliarijai²⁷, nurodė, kad 1.3. priemonė įvykdyta ir yra parengtos Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės.

Audito metu Departamentas nurodė, kad, įgyvendinant šią priemonę, 2005 m. buvo parengtos Turizmo subalansuotos plėtros metodinės rekomendacijos (savivaldybių lygmuo). Norėtume pažymėti, kad Departamento pateikta informacija yra netiksli ir ši priemonė neviseiškai įvykdyta, nes iki šiol neparengtos metodinės rekomendacijos planavimo dokumentų, programų, galimybių studijų įgyvendinimo vertinimo stebėsenai.

²⁷ Valstybinio turizmo departamento 2004-12-28 raštas Nr. SD-1225 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros programos 2004 metų priemonių įgyvendinimo“

Už šių priemonių įgyvendinimo koordinavimą²⁸ yra atsakingas Departamento Turizmo paslaugų plėtros skyrius. Apie galimybių studijų panaudojimą oficialių ataskaitų iš savivaldybių nereikalaujama. Renkama informacija tik apie Programos priemonių vykdymą. Konkrečių duomenų apie galimybių studijose numatytų priemonių vykdymą Departamentas nepateikė.

Departamento užsakymu 2004–2005 m. buvo parengtos galimybių studijos ne tik savivaldybėms, bet ir regionams, iš jų:

- Rytų Lietuvos ir Pietų Lietuvos vandens turizmo plėtros galimybių studijos (1.9. priemonė);
- Vakarų Lietuvos autokempingų plėtros galimybių studija (1.11. priemonė);
- Ekoturizmo plėtros galimybių studija (1.12. priemonė);
- Pajūrio vandens turizmo infrastruktūros ir pramogų plėtros galimybių studija (6.1 priemonė).

Šios galimybių studijos buvo rengiamos Departamentui, tačiau jis nėra institucija, galinti rengti ir teikti paraiškas ES Struktūrinių Fondų paramai gauti. Dėl šios priežasties studijos buvo pristatytos regionuose, bet liko praktiškai neįgyvendintos. Departamentas audito metu neturėjo informacijos, dėl kokių priežasčių savivaldybės parengtomis galimybių studijomis nepasinaudojo. Minėtoms studijoms parengti buvo išleista 168,2 tūkst. Lt Programos lėšų.

Apie tai, kad minėtos studijos yra parengtos, Departamentas atsiskaitė ir Ūkio ministerijai, ir Vyriausybės kanceliarijai, tačiau šios institucijos tolimesne studijų įgyvendinimo eiga nesidomėjo. Kadangi Departamentas taip pat nevykdo įgyvendinamų studijų stebėsenos, nėra informacijos, kokią naudą turizmo plėtrai suteikia šios studijos ir kiek lėšų panaudojo savivaldybės rengdamos projektus ES paramai gauti.

Mūsų nuomone, turizmo plėtros galimybių studijų vertinimo stebėsenos metodinės rekomendacijos padėtų vykdyti ne tik jų priežiūrą, bet užtikrintų ir efektyvesnę galimybių studijų įgyvendinimą ir Programos lėšų panaudojimą joms parengti.

Išvados:

6. Departamento užsakymu parengtos regionų turizmo plėtros studijos, kurioms išleista 168,2 tūkst. Lt Programos lėšų, neįgyvendintos. Departamentas teikia ataskaitas apie parengtas galimybių studijas Ūkio ministerijai ir Vyriausybei, tačiau nevykdo jų įgyvendinimo stebėsenos.

7. Departamentas neparengė Programos priemonių plane numatytų metodinių rekomendacijų galimybių studijų įgyvendinimo vertinimo stebėsenai ir dėl to neužtikrino galimybių studijų efektyvios įgyvendinimo priežiūros ir Programos lėšų joms parengti rezultatyvaus panaudojimo. Pateiktose ataskaitose Ūkio ministerijai ir Vyriausybės kanceliarijai Departamentas nurodė, kad šią Programos priemonę įvykdė. Galima rizika, kad ir kitos Programos priemonės nėra visiškai įgyvendintos.

²⁸ Valstybinio turizmo departamento direktoriaus 2003-12-31 įsakymas Nr. V-121 „Dėl Nacionalinės turizmo plėtros 2003–2006 metų programos priemonių įgyvendinimo“

3. Departamento Turizmo rinkodaros plano priemonių įvykdymo vertinimas

3.1. Lietuvos turizmo fondo veikla ir jos finansavimo šaltiniai

Turizmo galimybių išplėtimui Lietuvoje buvo įsteigta²⁹ viešoji įstaiga „Lietuvos turizmo fondas“ (toliau – Fondas). Fondas įkurtas 1993 m. kaip ne pelno organizacija. Ji 1997 m. perregistruota į VšĮ Lietuvos turizmo fondą. Steigėjas – Valstybinis turizmo departamentas. Audito metu nei Fondo, nei Departamento darbuotojai nepateikė ne pelno organizacijos valdymo organo nutarimo ir steigimo akto, kurių pagrindu Fondas buvo perregistruotas į viešąją įstaigą, kaip to reikalauja Ne pelno organizacijų (įmonių) reorganizavimo įstatymo 2 str. ir Viešųjų įstaigų įstatymo 4 str. reikalavimai.

Kaip buvo minėta, trečiasis NTPP tikslas – tobulinti šalies turizmo galimybių pristatymą vidaus ir tarptautinėse turizmo rinkose. Šiam tikslui pasiekti nustatyti du uždaviniai: 1) formuoti Lietuvos turizmo įvaizdį, 2) plėtoti nacionalinės turizmo informacijos sistemos galimybes. Sprendžiant pirmą uždavinį, Fondas įgyvendina Departamento direktoriaus patvirtintas Lietuvos turizmo rinkodaros plano priemones:

- Organizuoja ir vykdo Lietuvos turizmo galimybių pristatymą tarptautinėse parodose, mugėse, kituose renginiuose užsienio valstybėse ir Lietuvoje;
- Aprūpina Lietuvos turizmo informacinius centrus ir atstovybes užsienyje informacine ir reklamine turizmo medžiaga;
- Organizuoja ir vykdo užsienio šalių žiniasklaidos ir turizmo agentūrų pažintinius turus Lietuvoje;
- Inicijuoja ir vykdo turizmo rinkos galimybių tyrimus, kitus turizmo rinkodaros projektus, programas ir kt.

Įgyvendindamas rinkodaros plano priemones, Fondas ieško galimybių pritraukti privataus kapitalo lėšas, teikia paraiškas Ūkio ministerijai subsidijoms gauti, rengia projektus ES struktūrinių fondų lėšų įsisavinimui.

Tokiu būdu Fondas, įgyvendindamas Departamento rinkodaros plano priemones, tampa netiesioginiu NTPP priemonių vykdytoju, nors Programos įgyvendinimo priemonių plane jis kaip atsakingas vykdytojas nenurodytas. 2004–2005 m. Fondas dalyvavo ir pristatė Lietuvos turizmo galimybes tarptautinėse turizmo parodose (2004 m. organizavo ir dalyvavo 13 parodų; 2005 m. – 14 parodų), organizavo užsienio žurnalistų turus (2004 m. – 29, 2005 m. – 23), vykdė turistų apklausas, leido leidinius. Audito metu buvo nustatyta, kad didesnė dalis Fondo vykdomos veiklos yra finansuojama biudžeto lėšomis, t.y. iš Ūkio ministerijos gautomis subsidijomis³⁰ ir Departamentui skirtomis lėšomis NTPP įgyvendinimui. Papildomas pajamas Fondas uždirba iš parduodamų individualių ir grupinių

²⁹ LR Vyriausybės 1993-09-17 nutarimas Nr. 707 „Dėl Lietuvos turizmo fondo steigimo“

³⁰ Subsidijos parodoms skiriamos iš Ūkio ministerijos administruojamos Eksperto plėtos ir skatinimo strategijos įgyvendinimo specialiajai programai skirtų lėšų. (Ūkio ministro 2004-01-27 įsakymas Nr. 4-22 „Lietuvos ūkio subjektų dalyvavimo tarptautinėse parodose subsidijavimo tvarka“)

kelialapių, leidinių ir suvenyrų, gauna komisinius už viešbučių rezervavimą ir reklamą internetinėje svetainėje.

3 lentelė

Fondo veiklos pajamos (tūkst. Lt)

Data	Ūkio ministerijos subsidijos	Departamento skirtos lėšos iš Programos asignavimų	Fondui skirtos lėšos iš viso	Kitos Fondo veiklos pajamos
2004 m.	514	2052*	2566	287
2005 m.	312	1820*	2132	287

* - sumos pateiktos be PVM

Iš 3 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad Ūkio ministerijos subsidijos ir Departamento skirtos lėšos sudaro pagrindinę Fondo pajamų ir vykdomai veiklai naudojamų lėšų dalį. Tuo tarpu kitos Fondo veiklos pajamos, kurias jis uždirba iš komercinės veiklos, buvo žymiai mažesnės. Palyginus Fondo gautas lėšas iš Ūkio ministerijos ir Departamento su kitomis jo veiklos pajamomis, galima daryti išvadą, kad Fondo veiklos tęstinumas tiesiogiai priklauso nuo Departamento vykdomos Programos, kuri finansuojama biudžeto lėšomis. Mūsų nuomone, Fondas nepakankamai ieško papildomų galimybių daugiau užsidirbti iš kitos savo veiklos. Fondas buvo suplanavęs iš vykdomos komercinės veiklos 2004 m. gauti 316 tūkst. Lt, o 2005 m. – 339 tūkst. Lt pajamų, o minėtos pajamos tais metais sudarė 287 tūkst. Lt.

Fondas, organizuodamas parodas ir dalyvaudamas jose, administruodamas Nacionalinę turizmo informacinę sistemą (NTIS) ir Turizmo informacinius centrus (TIC), Departamento pavedimu vykdydamas kitą veiklą, 2004 m. panaudojo – 71,6 proc., o 2005 m. – 47,8 proc. NTPP lėšų (4 lentelė).

4 lentelė

Fondo veiklos lėšos iš Programos vykdymui skirtų biudžeto asignavimų (tūkst. Lt)

Data	Biudžeto asignavimai Programos vykdymui	Departamento lėšos iš Programai skirtų biudžeto asignavimų
2004 m.	2867	2052 (71,6 %)
2005 m.	3806	1820 (47,8 %)

Vykdamas konkrečias priemones (organizuojant parodas), tarp Fondo ir Departamento 2004–2005 m. buvo sudaromos sutartys subsidijoms gauti, pagal kurias Departamentas įsipareigodavo pervesti Fondui 50 proc. avansą per 5 d. nuo sutarties pasirašymo. Fondas įsipareigodavo teikti Departamentui informaciją apie sutarties vykdymo eigą, aktus apie sutarties įvykdymą ir pirminius juridinę galią turinčius dokumentus (arba patvirtintas jų kopijas), pagrindžiančius patirtas išlaidas. Gavęs minėtus dokumentus, Departamentas pervedavo Fondui likusias subsidijos lėšas. Kas turėtų patikrinti išlaidas

patvirtinančius dokumentus, nei Departamento direktoriaus įsakymu³¹ patvirtintoje Lietuvos turizmo galimybių pristatymo tarptautinėse parodose užsienyje finansavimo tvarkoje (toliau Departamento patvirtinta tvarka), nei minėtose sutartyse nenumatyta.

Pastebėjimas: *Atsiskaitydamas už savo veiklą, Fondas teikia Departamentui metines veiklos ataskaitas, kurios turi būti parengtos vadovaujantis Viešųjų įstaigų įstatymo 12 str. reikalavimais. Fondo 2004–2005 m. metinėse veiklos ataskaitose nenurodyti: viešosios įstaigos dalininkai finansinių metų pradžioje ir pabaigoje, gautos lėšos ir jų šaltiniai per finansinius metus (2005 metų ataskaitoje), išlaidos per finansinius metus, darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje. Taigi, Fondo veiklos ataskaitos nesuteikia būtinos informacijos apie jo veiklos rezultatus.*

Kadangi Fondas panaudoja nemažą Programos lėšų dalį, mūsų nuomone, jam turėtų būti numatyta didesnė atsakomybė už atliekamų darbų kokybę ir efektyvų lėšų panaudojimą, o Departamentas turėtų užtikrinti Fondo lėšų naudojimo kontrolę.

Fondo veiklai stebėti Departamente sudarytas kolegialus organas – Priežiūros taryba. Šiai tarybai pavesta ne rečiau kaip vieną kartą per ketvirtį raštiškai informuoti Departamento direktorių, kaip įgyvendinami viešosios įstaigos įstatuose nurodyti veiklos tikslai ir uždaviniai, kaip laikomasi lėšų panaudojimo tvarkos, ar nepažeidžiami Lietuvos Respublikos įstatymai.

Atlikus 2004–2005 m. Priežiūros tarybos protokolų analizę matyti, kad Priežiūros taryba nustatė šiuos Fondo veiklos pažeidimus:

1. Tiek 2004 m., tiek 2005 m. Fondo veikla buvo įvertinta nepatenkinamai, nes nebuvo gautos planuotos pajamos, neieškota kitų veiklos galimybių ir naujų verslo nišų, ne visada laiku buvo atsiskaitoma su užsienyje esančiais informaciniais centrais ir kitais paslaugų tiekėjais, apskaityti dideli kreditoriniai-debitoriniai įsiskolinimai.

2. 2004 m. buvo neteisingai vedama finansinė apskaita: neapskaitytos gautos pajamos už TIC ir NTIS administravimą, kai kurios sąskaitos buvo įvestos dukart, komandiruotės buvo neapskaitytos, o avansinės apyskaitos visiškai nesuvestos. Dėl šių priežasčių gauti neatitikimai finansinėje atskaitomybėje.

3. Dėl Fondo darbuotojų veiklos kontrolės stokos, organizuojant Lietuvos dalyvavimą MITT'05 parodoje Maskvoje ir užsakant plotą stendui, Fondo pirmininkui buvo skirtas griežtas išpėjimas (Departamento direktoriaus 2005-01-17 įsakymas Nr. V-6).

4. Atlikus viešųjų pirkimų procedūrų patikrinimą buvo konstatuota, kad 2004 m. pirkdamas prekes ir paslaugas iš tiekėjų Fondas nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų. Už netinkamą pareigų vykdymą buvo pasiūlyta Fondo pirmininkui skirti drausminę nuobaudą – griežtą papeikimą (2005-02-04 posėdžio protokolas Nr. PT-3). Audito metu nustatyta, kad steigėjas (Departamento direktorius) minėtos

³¹ Departamento direktoriaus 2004-02-10 įsakymas Nr. V-11 „Dėl Lietuvos turizmo galimybių pristatymo tarptautinėse parodose užsienyje finansavimo tvarkos“

nuobaudos neskyrė, tačiau jis paskyrė Departamento juriskonsultą stebėtojo teisėmis dalyvauti visuose Fondo viešojo pirkimo komisijos posėdžiuose (2005-02-28 įsakymas Nr. V-15).

Priežiūros taryba konstatavo trūkumus ir pateikė nutarimus nurodytų trūkumų šalinimui, tačiau ji pagal savo kompetenciją negali daryti tiesioginės įtakos Fondo priimamiems sprendimams. Fondo veikla per audituotą laikotarpį nesikeitė:

1 Pavyzdys. Fondo priežiūros tarybai nurodžius³², kad nėra aiškios parodų organizavimo tvarkos, nustatančios efektyvų darbo organizavimą, buvo pavesta Departamento Rinkodaros skyriui kartu su Fondu parengti parodų plotų užsakymo tvarką. Joje turėtų atsispindėti Rinkodaros skyriaus bei Fondo veiksmi ir atsakomybė sprendžiant atitinkamus klausimus. Fondo pirmininkui buvo pavesta nustatyti užsienio komandiruočių ataskaitų rengimo ir pateikimo tvarką. Joje turėtų būti nurodyta, kad ataskaita pateikiama raštu, o žodžiu ji aptariama kartu su Departamento Rinkodaros skyriumi. Audito metu nustatyta, kad Fondo priežiūros tarybos nurodyti pavedimai neįvykdyti.

2 Pavyzdys. 2004-02-20 Fondo Priežiūros tarybos posėdžio protokolu Nr. 10 nutarta: rengiant parodas ar įgyvendinant kitas rinkodaros plano priemones, uždrausti Fondui bendradarbiauti su įsiskolinusiomis įmonėmis. Nepaisant to, 2004–2005 m. parodose dalyvavo ir įmonės, turėjusios įsiskolinimų Fondui.

Pateikta Priežiūros tarybos protokolų analizė rodo, kad keleri metai iš eilės nustatomos panašios Fondo vykdomos veiklos problemos. Taip pat ne visada atsižvelgiama į Fondo priežiūros tarybos nustatytus trūkumus. Mūsų nuomone, Departamento direktorius yra tiesiogiai atsakingas už Fondo veiklą ir turėjo imtis griežtesnių priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti. Departamento direktorius savo raštiškais sprendimais turėjo nustatyti privalomas veiklos užduotis Fondui.

Išvados:

8. Viešosios įstaigos Lietuvos turizmo fondo veiklos tęstinumas tiesiogiai priklauso nuo Departamento vykdomos Programos, kuri finansuojama biudžeto lėšomis. Fondas yra netiesioginis NTPP priemonių vykdytojas ir, įgyvendindamas šias priemones, 2004 m. panaudojo 71,6 proc., 2005 m. – 47,8 proc. Programai skirtų biudžeto asignavimų. Fondo veikla buvo įvertinta nepatenkinamai, nebuvo gautos planuotos komercinės veiklos pajamos, o tai rodo, kad Lietuvos turizmo fondas nepakankamai intensyviai ieško kitų verslo plėtros galimybių.

9. Priežiūros taryba, vykdydama Fondo veiklos priežiūrą, pagal savo kompetenciją apsiriboja tik veiklos trūkumų konstatavimu ir negali daryti tiesioginės įtakos Fondo priimamiems sprendimams. Fondo steigėjas (Departamentas) neatsižvelgė į pateiktus Priežiūros tarybos siūlymus ir neužtikrino efektyvios Fondo veiklos kontrolės.

³² Vši Lietuvos turizmo fondas priežiūros tarybos 2005-01-14 posėdžio protokolas Nr. PT-1

3.2. Pagrindiniai parodų organizavimo aspektai ir parodų organizavimo tvarkos ypatumai

Audito metu atlikome vienos iš rinkodaros plano priemonių – parodų organizavimo (dalyvavimo) – vertinimą, nes pristatyti Lietuvos turizmo galimybes tarptautinėse turizmo parodose yra NTPP priemonė (8.3.).

Lietuvos turizmo galimybių pristatymas tarptautinėse parodose užsienyje vykdomas pagal Departamento patvirtintą tvarką³³ ir visiškai arba iš dalies finansuojamas iš Departamentui skirtų lėšų Nacionalinei turizmo plėtros programai įgyvendinti.

Turizmo parodose ne tik pristatomos šalies turizmo galimybės, bet ir formuojamas šalies turizmo įvaizdis, nes turizmo parodose paprastai suteikiama įvairiapusė informacija apie šalį (istorinį ir kultūrinį paveldą, ekonomiką, infrastruktūrą, paslaugas ir pan.). Ši galimybė atsiskleidžia parodose, orientuotose į individualius vartotojus, ypač tose rinkose, kur Lietuva dar mažai žinoma, nes tokios parodos labai gausiai lankomos.

Funkcijų neapibrėžtumas, organizuojant parodas, neužtikrina kokybiško parodų organizavimo proceso

Audito metu nustatėme, kad parodų organizavime nėra aiškaus darbo pasidalinimo tarp Departamento Rinkodaros skyriaus ir Fondo, nes daugelis klausimų aptariama neformalių pokalbių ar posėdžių metu. Esant tokiam darbo organizavimui, yra tikimybė, kad dubliuojasi Fondo ir Departamento veiklos funkcijos ir sunku nustatyti atsakomybę už nekokybiškai ar ne laiku atliktus darbus.

Fondo pagrindinis uždavinys yra organizuoti ir vykdyti Lietuvos galimybių pristatymą tarptautinėse parodose, mugėse ir kituose renginiuose užsienio valstybėse ir Lietuvoje, o Rinkodaros skyriaus – Fondo pagal darbų pavidimo sutartį vykdomų rinkodaros priemonių įgyvendinimo koordinavimas ir kontrolė.

Mūsų nuomone, numatyta atsakomybė ir aiškus darbo pasidalinimas parodų organizavimo procese leistų efektyviau atlikti Fondui pavestus darbus ir užtikrinti jo vykdomos veiklos kontrolę.

Parodų planavimas yra vienas iš svarbesnių ir ilgiausiai trunkančių parodų organizavimo etapų. Fondo darbuotojų pateiktais duomenimis, parodų planavimas trunka ištisisus metus. Parodų planas patvirtinamas kartu su rinkodaros planu, t.y. kiekvienų metų sausio mėnesį. Fondo darbuotojų manymu, siekiant efektyviau organizuoti parodas, planas turėtų būti patvirtinamas anksčiau. Planavimo metu numatomas parodų laikas ir vieta, apskaičiuojama galima parodos kaina, dalyvių skaičius ir iš dalyvių galimos surinkti lėšos, taip pat numatomas parodų finansavimo būdas. Už parodų planavimą atsakingas Departamento Rinkodaros skyrius, atliekantis konsultavimo, koordinavimo funkcijas parodų organizavimo klausimais. Fondas vykdo organizacinius ir techninius pasirengimo parodoms darbus.

³³ Departamento direktoriaus 2004-05-26 įsakymas Nr. V-40 „Dėl viešosios įstaigos „Lietuvos turizmo fondas“ įstatų pakeitimo“

Pastebėjimas: Planuojant parodas, suderinamos ir nustatomos jų organizacinės išlaidos. Organizuojant parodą, keičiantis plotų užsakymo, stendo parengimo ar kitų darbų įkainiams, parodai numatyta skirti lėšų suma nėra koreguojama. Išaugus parodos organizavimo kainai, susidariusį skirtumą tarp suplanuotų ir faktinių parodos išlaidų dengia Fondas savo lėšomis, didindamas įstaigos nuostolį.

Kadangi nustatytoje parodų organizavimo tvarkoje tiksliai neapibrėžtos Departamento ir Fondo funkcijos organizuojant parodas, iškyla nesklandumų, sukeliančių šių institucijų nesutarimus. Pateikiame pavyzdį, iš kurio matyti, kokie būna nesusipratimai teikiant paraiškas parodoms ir užsakant plotus, kai nėra aiškaus funkcijų pasiskirstymo.

Pavyzdys. Fondas organizuoja dalyvavimą MITT parodose, vykstančiose Maskvoje jau daug metų ir žino dalyvavimo jose taisykles. Paraiška 2005 m. buvo pateikta pavėluotai, nes, nusiuntus ją 2004 m. rugpjūčio mėn., beveik visas parodos plotas jau buvo išdalytas – Lietuva prarado savo ankstesnę vietą. Departamento Rinkodaros skyriaus darbuotojų teigimu³⁴, Fondo argumentas, kad buvo pavėluota rezervuoti plotą, nes Rinkodaros skyrius ilgai nepateikė planuojamų 2005 m. parodų sąrašo, yra formalus ir nemotyvuotas: paroda MITT Maskvoje yra viena iš pagrindinių parodų, kurioje Lietuva dalyvauja daug metų. Fondas buvęs informuotas, kad joje dalyvaus ir 2005 m. Fondo darbuotojų teigimu³⁵, jie pavėluotai gavo nurodymą kreiptis į Ūkio ministeriją paramai gauti, todėl buvo pavėluota išsiųsti paraišką dėl dalyvavimo parodoje. Fondo darbuotojai siūlė Departamentui, prasidėjus 2005 m. parodų sezonui, raštiškai patvirtinti ir 2006 m. parodas ir preliminarinius plotus.

Mūsų nuomone, siekiant ateityje išvengti nesklandumų organizuojant parodas, reikia parengti parodų organizavimo tvarką, kurioje atsispindėtų planavimas, plotų užsakymas, paraiškų teikimas ir būtų numatyta Rinkodaros skyriaus ir Fondo atsakomybė už laiku neatliktas jiems pavestas užduotis.

Išvada:

10. Organizuojant parodas, Fondo ir Departamento funkcijos nesidubliuoja, tačiau funkcijų pasidalinimas ir atsakomybė neaiškiai reglamentuoti, todėl iškyla nesklandumų, trikdančių efektyvų parodų organizavimo darbą.

Parodų organizatorius buvo parenkamas ne Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka

Kaip buvo minėta, parodų planavimo ir kitas parodų organizavimo funkcijas dalinasi Fondo ir Departamento Rinkodaros skyriaus darbuotojai. Fondui buvo pavesta organizuoti visas 2004–2005 m. vykusias tarptautines parodas (išskyrus 2005 m. Vilniuje vykusią parodą VIVATTUR'05, ją organizavo UAB „Visus Plenus“). Dėl parodų organizavimo buvo pasirašomos sutartys, kuriose nurodyta parodų finansavimo tvarka, parodų organizavimo, atsiskaitymo sąlygos ir kiti pasirengimo parodoms aspektai. Parodai pasibaigus, Departamentas apmokėdavo parodų išlaidas pagal Fondo pateiktus dokumentus.

³⁴ Departamento Rinkodaros skyriaus vedėjos Ž. Kelpšaitės ir vyriausiosios specialistės N. Bitinienės 2005-01-12 „Paaiškinimas dėl stendo parodoje MITT'05 Maskvoje“

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą³⁶, biudžeto asignavimai gali būti skiriami tik viešojo administravimo funkcijas atliekantiems subjektams. Šiuo atveju Fondui nebuvo deleguotos viešojo administravimo funkcijos, todėl lėšas iš Departamento jis galėjo gauti tik laimėjęs konkursą, organizuotą laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų. 2004–2005 m. parodoms organizuoti nebuvo skelbtas konkursas, o lėšos skirtos vadovaujantis pasirašytomis sutartimis. Nuo 2006 m. parodų organizatoriui atrinkti yra skelbiami konkursai. Jie vykdomi Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

***Pastebėjimas:** Šiuo metu yra derinamas Fondo veiklos pertvarkymo veiksmų planas ir rengiama Nacionalinė turizmo plėtros 2007–2010 metų programa. Vadovaujantis šiais dokumentais, numatyta keisti Fondo pavadinimą į VšĮ Lietuvos turizmo plėtros agentūra. Vyriausybė turėtų įvardyti ją departamento įgyvendinamos programos tam tikrų priemonių vykdytoja, sudaryti galimybę skirti jai lėšas iš biudžeto asignavimų. Paskyrus Fondui vykdyti tam tikras naujos turizmo programos priemones, jam būtų perduota tiesioginė atsakomybė už įgyvendintų priemonių kokybiškumą ir panaudotų lėšų tikslingumą.*

Organizuojant parodų finansavimą, neišnaudotos visos galimybės pritraukti privataus kapitalo lėšas

Lietuvos turizmo galimybių pristatymas tarptautinėse parodose vykdomas pagal Departamento patvirtintą tvarką, pasirenkant vieną iš trijų tvarkoje numatytų finansavimo būdų: pilno finansavimo, dalinio finansavimo ar dalinio finansavimo, skiriant subsidiją, tvarką.

2004–2005 m. parodos daugiausiai buvo finansuojamos vadovaujantis dalinio finansavimo, skiriant subsidiją, tvarka. Iš viso buvo suorganizuotos 27 parodos: 2004 m. – 13, 2005 m. – 14. Rengiant parodas, vienas iš pagrindinių tikslų yra lėšų kaupimas ne tik iš valstybinių įstaigų – Valstybinio turizmo departamento ir Ūkio ministerijos, bet ir iš savivaldybių, turizmo informacijos centrų ir dalyvių.

5 lentelė

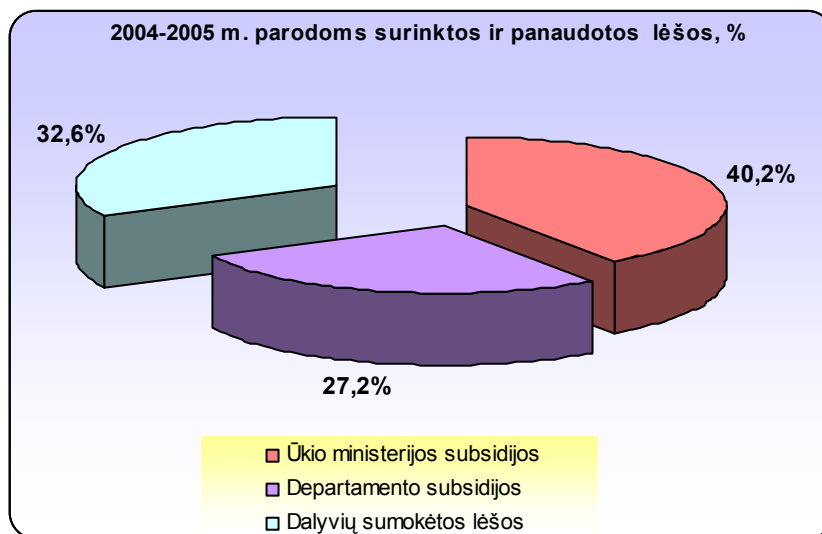
2004–2005 m. parodoms skirtas finansavimas (tūkst. Lt)

Data	Parodų skaičius	Ūkio ministerijos subsidija	Departamento subsidija	Iš viso subsidijų	Dalyvių sumokėtos lėšos	Iš viso dalyvių sumokėtos lėšos (įskaitant subsidiją)
2004 m.	13	444	162	606	278	884
2005 m.	14	312	349	661	336	997
IŠ VISO	27	756	511	1267	614	1881

³⁵ Lietuvos turizmo fondo 2005-01-12 paaiškinimas Nr. 003 Lietuvos turizmo fondo priežiūros komisijos pirmininkui

³⁶ 2003 m. gruodžio 23 d. LR biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. IX-1946 2 str. 1 d. ir 5 str. 1 d. 1 p.

Iš 5 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad didesnė dalis parodoms organizuoti skirtų lėšų buvo iš Ūkio ministerijos ir Departamento gautos subsidijos. Ūkio ministerija 2004 m. skyrė subsidiją 8, o 2005 m. – 3 parodoms, Departamentas 2004 m. skyrė subsidiją – 5, o 2005 m. – 11 parodų.

6 pav. 2004–2005 m. parodų finansavimo šaltiniai

Fondo gautos subsidijos parodoms iš Programos lėšų 2004 m. sudarė 26,7 proc., o 2005 m. – 52,8 proc. Departamento ir Ūkio ministerijos suteiktų subsidijų. Iš parodos dalyvių 2004 m. buvo surinkta 31,4 proc., o 2005 m. 33,7 proc. visų parodoms panaudotų lėšų. Organizuojant parodas 2004–2005 m., Ūkio ministerijos ir Departamento skirtos subsidijos sudarė 67,4 proc., o parodų dalyvių lėšos – 32,6 proc. visų panaudotų lėšų (6 pav.). Vadovaudamiesi pateiktais duomenimis galime teigti, kad Fondas ne iki galo išnaudojo galimybes pritraukti kuo daugiau privataus kapitalo lėšų. Siekiant daryti įtaką atvykstamojo turizmo augimui ir populiarinti įvairių sričių turizmą, svarbu suteikti privačiam verslui kuo daugiau galimybių prisistatyti. Turizmo parodose suteikiama įvairiapusė informacija apie šalį, t.y. istorinį ir kultūrinį paveldą, ekonomiką, infrastruktūrą, paslaugas ir pan.

Parodų organizavimas neteikia pelno, tačiau kokybiškas parodų organizavimas, didesnis privačių įmonių dalyvių skaičius, kitų finansavimo šaltinių paieška sudarytų galimybę pritraukti į Lietuvą didesnį turistų skaičių.

Išvada:

11. Viešoji įstaiga Lietuvos turizmo fondas, pristatydamas Lietuvos turizmo galimybes tarptautinėse turizmo parodose, nepakankamai pritraukia privataus kapitalo lėšų. Departamento ir Ūkio ministerijos skirtos subsidijos parodų dalyviams sudarė 67,4 proc., o parodų dalyvių lėšos – 32,6 proc. visų panaudotų lėšų.

Nenustatyta norinčių dalyvauti parodose atrankos tvarka

Departamento patvirtintoje tvarkoje nustatyti pagrindiniai parodų organizavimo principai ir nurodytos parodų finansavimo galimybės, tačiau nenumatyti norinčių dalyvauti parodose atrankos kriterijai, jų parinkimo ir registravimo tvarka, informavimo galimybės.

Kadangi nuo Lietuvos turizmo galimybių pristatymo tarptautinėse parodose priklauso Lietuvos įvaizdžio formavimas, yra labai svarbu skatinti dalyvauti parodose įvairių turizmo paslaugų atstovus. 2004–2005 m. parodose dalyvavo apie 60 skirtingų įmonių. Parodose taip pat dalyvavo Turizmo informacijos centrai, kitos viešosios įstaigos ar savivaldybės.

Audito metu nustatyta, kad nei Departamente, nei Fonde nėra parengtos parodų dalyvių parinkimo, jų registravimo ir informavimo tvarkos. Fondo darbuotojų teigimu, pranešimai apie parodas išsiuntinėjami elektroniniu būdu. Informacija apie būsimas parodas internete neskelbiama, nes Fondas neturi interneto svetainės. Mūsų nuomone, parodų dalyvių informavimo, kvietimo ir atrankos sistema nėra pakankamai vieša, todėl ne visos turizmo veikla užsiimančios įmonės sužino apie organizuojamas parodas ir dalyvavimo jose galimybes. Įmonės ar institucijos, norinčios dalyvauti parodose, nėra oficialiai registruojamos, nes audito metu Fondo darbuotojai negalėjo pateikti dalyvių registravimo žurnalo ar sąrašų. Taip pat norintiems dalyvauti parodose nėra nustatyto registravimo laikotarpio. Kiekvienos parodos galutinį dalyvių sąrašą Fondas pateikia Rinkodaros skyriui. Iškyla rizika, kad parodų dalyvių atranka vykdoma nepakankamai viešai.

Parodos yra efektyvus turistų pritraukimo, naujų turizmo kontraktų užmezgimo, tarptautinio bendradarbiavimo, turizmo populiarinimo šalyje būdas. Jos organizuojamos nuolat ir įvairiose šalyse, tačiau Lietuva turi ribotas finansines galimybes dalyvauti visose turizmo parodose. Kasmet mūsų šalis dalyvauja 12–13 turizmo parodų. Departamento darbuotojų teigimu, realiai apskaičiuoti kiekvienos parodos naudingumą yra sudėtinga, todėl dalyvavimo kiekvienoje parodoje reikalingumas apsprendžiamas Departamento ir Fondo darbuotojų pokalbių metu, vadovaujantis dalyvių nuomone, patirtimi, apsilankusių parodoje žmonių skaičiumi, pasirašytais kontraktais ir pan. Mūsų nuomone, norint sužinoti dalyvių atsiliepimus apie parodos naudingumą, tikslinga atlikti jų apklausą. Fondo darbuotojų teigimu, tokia apklausa 2004 m. buvo vykdoma toms parodoms, kurios buvo finansuojamos Ūkio ministerijos lėšomis. Šiuo metu tokia tvarka nėra privaloma, todėl yra apklausiami ne kiekvienos parodos dalyviai. Manytume, kad dalyvių nuomonė apie parodos naudą ir jos teikiamą rezultatą yra labai svarbi ir naudinga, nes jos pagrindu galima įvertinti parodos organizatorių darbo efektyvumą, stendo parengimo kokybę ir įvertinti būtinybę dalyvauti parodose ateityje.

Išvada:

12. Parodų dalyvių informavimo ir atrankos sistema nėra pakankamai efektyvi ir vieša, nes potencialūs dalyviai negauna visos informacijos apie organizuojamas parodas, nėra nustatyti dalyvių atrankos kriterijai, nenumatyti norinčių dalyvauti parodose registravimo terminai.

Atsižvelgdami į audito metu padarytą pažangą, administruojant ir vykdant Nacionalinę turizmo plėtros programą:

- Nacionalinei turizmo plėtros programai buvo suteiktas tarpinstitucinės programos kodas ir apie tai informuotos Programos įgyvendinime dalyvaujančios institucijos;
- Ūkio ministerija patvirtino naują pretendentų atlikti taikomojo mokslinio tyrimo (studijos) darbus atrankos tvarką;
- Pradėtas derinti viešosios įstaigos Lietuvos turizmo fondo veiklos pertvarkymo veiksmų planas, kuri įgyvendinus ši viešoji įstaiga bus atsakinga už vykdomas Programos priemones;
- Departamentas nuo 2006 metų parodų organizatoriui atrinkti skelbia konkursus, kurie vykdomi Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;
- Pradėta rengti Nacionalinė turizmo plėtros 2007–2010 metų programa ir jos įgyvendinimo priemonės, kuri bus teikiama tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei,

REKOMENDUOJAME:

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI:

1. Rengiant Nacionalinę turizmo plėtros 2007–2010 metų programą, įvertinti 2003–2006 metais vykdytos Programos rezultatų įtaką turizmo plėtrai, nustatytus Programos koordinavimo ir kontrolės trūkumus ir paskirti vieną instituciją, atsakingą už šios Programos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymo koordinavimą, kontrolę ir vertinimą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJAI:

1. Koordinuojant ir kontroliuojant Nacionalinės turizmo plėtros programos priemonių įgyvendinimą, aiškiai apibrėžti Ūkio ministerijos ir Valstybinio turizmo departamento funkcijas, jų paskirstymą ir atsakomybės lygį.

2. Reglamentuoti Nacionalinės turizmo plėtros programos įgyvendinime dalyvaujančių institucijų atsiskaitymo tvarką, numatant šių institucijų atskaitomybę ir atsakomybę už Programos priemonių vykdymo rezultatus ir atsakingų vykdytojų atsiskaitymą pagal Strateginio planavimo metodikoje nustatytą tvarką.

VALSTYBINIAM TURIZMO DEPARTAMENTUI PRIE ŪKIO MINISTERIJOS:

1. Išanalizuoti galimybes Nacionalinės turizmo plėtros programos vykdymo rezultatams įvertinti, taikyti tokius vertinimo kriterijus, kurie suteiktų teisingą ir patikimą informaciją apie Programos įgyvendinimo rezultatus ir padėtų įvertinti, kokį poveikį Lietuvos turizmo plėtrai daro ši Programa.

2. Parengti ir patvirtinti metodines rekomendacijas regionų ir savivaldybių turizmo plėtros galimybių studijų rengimui ir šių studijų įgyvendinimo vertinimo stebėsenai.

3. Įvertinti jau parengtų turizmo plėtros galimybių studijų įgyvendinimo lygį ir išanalizuoti jų tolesnio įgyvendinimo galimybes.

4. Parengti savivaldybių atrankos sistemą ir numatyti kriterijus, pagal kuriuos atrinktoms savivaldybėms tikslinga parengti turizmo plėtros galimybių studijas.

5. Užtikrinti, kad būtų pašalinti nustatyti Viešosios įstaigos Lietuvos turizmo fondo veiklos trūkumai ir vykdyti šios įstaigos vykdomų funkcijų priežiūrą ir lėšų naudojimo kontrolę.

6. Reglamentuoti turizmo parodų organizavimą, aiškiai apibrėžiant Departamento ir Fondo funkcijas, planuojant parodas, užsakant plotus ir vykdant kitus parodų organizavimo darbus.

7. Numatyti ir įgyvendinti dalyvavimo tarptautinėse parodose efektyvumo stebėsenos priemonės.

VIEŠAJAI ĮSTAIGAI LIETUVOS TURIZMO FONDUI:

1. Numatyti priemonės nustatytiems veiklos trūkumams pašalinti ir užtikrinti turizmo parodų organizavimo proceso viešumą.

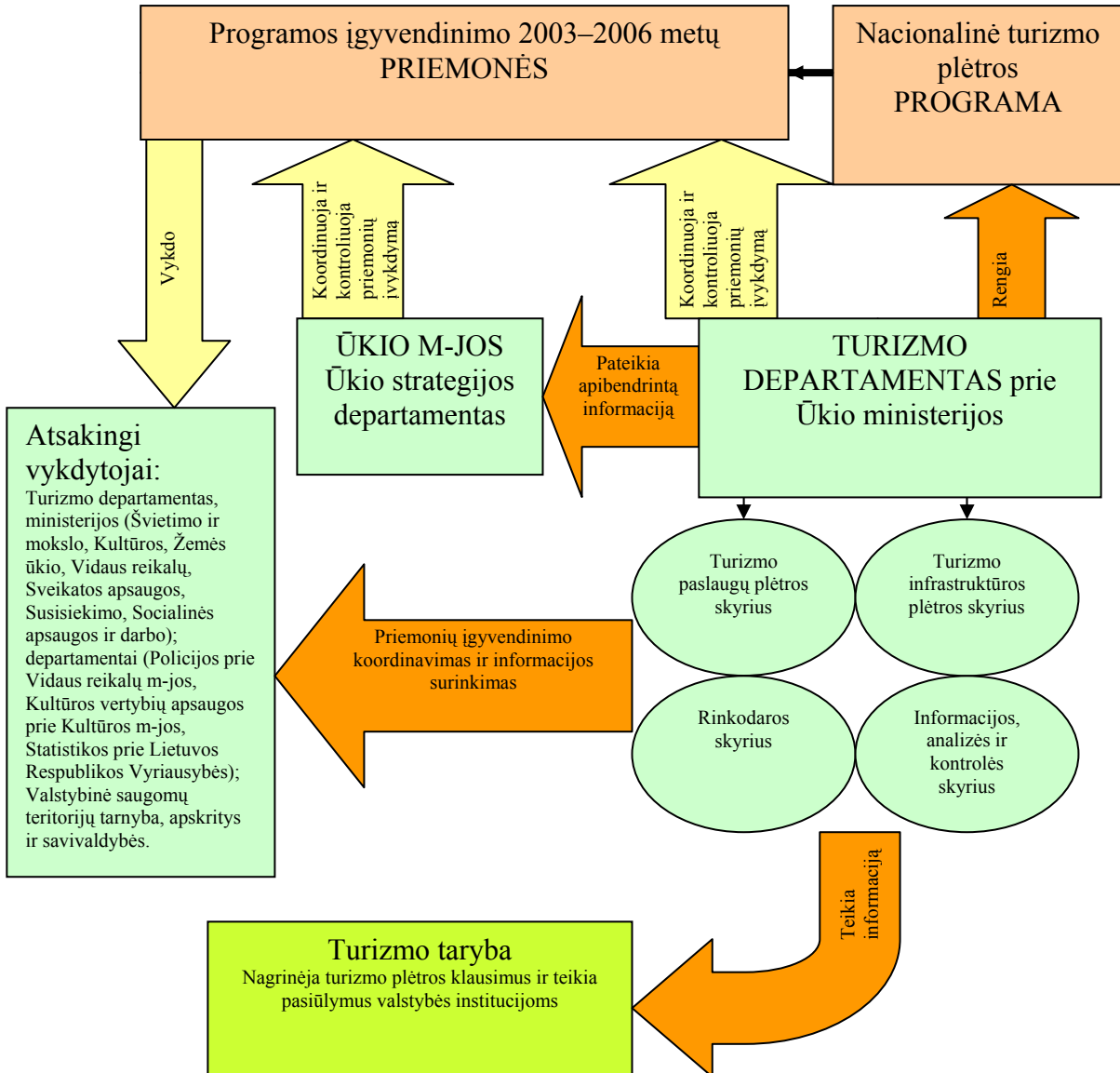
2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

2-ojo audito departamento vyriausioji
valstybinė auditorė

Rita Buidovienė

Valstybinio audito ataskaitos
„Nacionalinės turizmo plėtros
programos vykdymo vertinimas“
1 priedas

Nacionalinės turizmo plėtros tarpinstitucinės programos įgyvendinime dalyvaujančių institucijų schema

2003–2005 metų Valstybinio turizmo departamento parengtos galimybių studijos

Eil. Nr.	2003 m.	Kaina Lt	2004 m.	Kaina Lt	2005 m.	Kaina Lt
1.	Anykščių rajono turizmo plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	23800	Kėdainių senamiesčio bei parko ir Babėnų šilo infrastruktūros pritaikymas turizmui, atstatant skerdiko namelį, rekonstruojant minaretą ir nutiesiant dviračių takus; (VšĮ Socialinės ir ekonominės plėtros centras)	43000	Akmenės rajono savivaldybės turizmo plėtros galimybių studija; (Klaipėdos universiteto Regioninio planavimo centras)	30000
2.	Kultūrinio ir gamtinio potencialo panaudojimo turizmui Druskininkuose ir apylinkėse galimybių studija; (VšĮ Lietuvos regioninių tyrimų institutas)	24500	Mažeikių rajono turizmo plėtros galimybių studija; (Mokslinė inovacinė bendrovė „Ekspontė“)	20000	Turizmo plėtra Plungės rajone; (VšĮ Socialinės ir ekonominės plėtros centras)	30000
3.	Lazdijų rajono turizmo plėtros studija; (L. Janulienės firma Atkulos projektai)	22870	Pasvalio rajono savivaldybės turizmo plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	29200	Ukmergės rajono savivaldybės turizmo plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	26600
4.	Palangos kurorto sporto ir rekreacinės infrastruktūros plėtros galimybių studija; (VšĮ Lietuvos regioninių tyrimų institutas)	23500	Rietavo savivaldybės turizmo plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	24800	Ekoturizmo plėtros galimybių studija; (Geologijos ir geografijos institutas)	37000
5.	Rokiškio rajono turizmo plėtros galimybių studija; (L. Janulienės firma Atkulos projektai)	24985	Šalčininkų rajono turizmo plėtros galimybių studija; (Klaipėdos universitetas Rekreacijos ir turizmo katedra)	19990	Rusnės istorinio miestelio medinės architektūros išsaugojimo ir pritaikymo turizmo bei kultūros reikmėms galimybių studija. (VšĮ Socialinės ir ekonominės plėtros centras)	27848
6.	Trakų rajono turizmo plėtros programa; (L. Janulienės firma Atkulos projektai)	24980	Kernavės miestelio ir apylinkių turizmo plėtros galimybių studija; (UAB „Investicinių projektų konsultantai“)	1500	Konferencijų turizmo plėtros galimybių studija.	19000
7.	Rytų Lietuvos vandens turizmo plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	32000	Kazlų Rūdos savivaldybės turizmo plėtros galimybių studija. (L. Janulienės firma Atkulos projektai)	25600	Konferencijų (dalykinio) ir skatinamojo turizmo plėtros Vilniaus mieste galimybių studija;	35000 (Vilniaus m. savi-valdybės lėšos)

Eil. Nr.	2003 m.	Kaina Lt	2004 m.	Kaina Lt	2005 m.	Kaina Lt
8.	Pietų Lietuvos vandens turizmo plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	23200				
9.	Aukštaitijos nacionalinio parko turizmo centro „Palūšė“ galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	25600				
10.	Vakarų Lietuvos autokempingų plėtros galimybių studija; (Vilniaus Gedimino technikos universitetas)	32000				
11.	Pajūrio vandens turizmo infrastruktūros ir pramogų plėtros galimybių studija. (UAB „Investicinių projektų konsultantai“)	44000				
Iš viso:		301435		181090		205448

**Lazdijų rajono savivaldybės dalyvavimas rengiant turizmo plėtros projektus ir teikiant
 paraiškas ES SF paramai gauti**

**Savivaldybė kaip partneris su Nemuno Euroregiono Marijampolės biuru įgyvendino du
 projektus:**

Pavadinimas	ES fondas/programa	Projekto vertė, Lt	Paramos suma, Lt	Savivaldybės lėšos, Lt
Kempingų plėtra Lietuvos ir Lenkijos pasienio regione	PHARE 2002 BAS Baltijos Jūros Regione Programa	898 625	684 552	23 134
Lietuvos ir Lenkijos pasienio infrastruktūros plėtros galimybės	PHARE 2002 BAS Baltijos Jūros Regione Programa	811 404	647 400	33 665
Iš viso:		1 710 029	1 331 952	56 799

Šiuo metu savivaldybės vykdomi projektai:

Pareiškėjas	Pavadinimas	ES fondas/programa	Projekto vertė	Paramos suma	Savivaldybės lėšos
Lazdijų r. sav. administracija	Lazdijų rajono ir Punsko valsčiaus savivaldybių kultūros paveldo pritaikymas turizmo plėtrai	INTERREG III A-ERPF	3 989 158 Lt	2 168 569 Lt	722 858 Lt
Lazdijų kultūros centras	Lazdijų rajono ir Punsko valsčiaus savivaldybių kultūrinio bendradarbiavimo ir turizmo plėtra	INTERREG III A-ERPF	328 589 EUR	246 442 EUR	82 147 EUR
Lazdijų turizmo informacinis centras	Turizmo ryšių tobulinimas Lietuvos ir Lenkijos pasienyje	INTERREG III A-ERPF	421 369 EUR	316 026 EUR	105 343 EUR
Viso:			6 578 613 Lt	4 110 659 Lt	1 370 223 Lt

Kartu su partneriais savivaldybės vykdomi projektai:

Pareiškėjas	Pavadinimas	ES fondas/programa	Projekto vertė	Paramos suma	Savivaldybės lėšos
Nemuno Euroregiono Marijampolės biuras	Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos kelių infrastruktūros plėtra	INTERREG III A-ERPF	1 361 710 EUR	999 800 EUR	20 435 EUR
Punsko valsčiaus administracija	Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos kelių infrastruktūros plėtra Palenkės vaivadijoje	INTERREG III A-ERPF	890 548 EUR	667 911 EUR	2 000 EUR
Vastra Gotland apskrities administracija	Tarptautinės svarbos paukščiams vertingos šlapžemės, saugomos	INTERREG III B	10 000 EUR	7 500 EUR	2 500 EUR

(Švedija)	teritorijos ir kultūrinis kraštovaizdis kaip šaltinis subalansuotai plėtrai kaimo vietovėse				
Nemuno Euroregiono Marijampolės biuras	Lietuvos ir Lenkijos pasienio regionų turizmo saugumo infrastruktūros plėtra	INTERREG III A-ERPF	4 138 112 Lt	3 103 584 Lt	159 626 Lt
Viso:			11 949 236 Lt	8 887 753 Lt	245 722 Lt

Šiuo metu vertinami projektai:

Pareiškėjas	Pavadinimas	ES fondas/programa	Projekto vertė, Lt	Paramos suma, Lt	Savivaldybės lėšos Lt
Lazdijų r. sav. administracija	Didžiausią įtaką aktyvaus turizmo verslo plėtrai turinčių viešųjų turizmo objektų Lazdijų rajono savivaldybėje modernizavimas	ERPF (LVPA)	8 934 155	7 593 138	1 341 017
Nemuno Euroregiono Marijampolės biuras	Kempingų infrastruktūros plėtra Lietuvos ir Lenkijos pasienio regione	INTERREG III A-ERPF	2 300 504	1 725 378	105 310
Suvalkų kaimo turizmo rūmai	Lietuvos ir Lenkijos pasienio aktyviojo turizmo infrastruktūros plėtra	INTERREG III A-ERPF	1 200 000		41 779
Lazdijų turizmo informacinis centras	Turizmo informacinių ir rinkodarinių paslaugų plėtra Lazdijų rajone	ERPF (LVPA)	503 926	453 533	50 393
Iš viso:			12 938 585	9 772 049	1 538 499